

“Evdeki işler ağırlaştıkça kadınlar şiddete maruz bırakıldı”

Pendik ve Kartal'dan emekçi kadınlar pandemi sürecinde yaşadıklarını Kızıl Bayrak'a yazdı...

“İşsizlik arttı. Gelirimiz sürekli kısıtlandı. Alım gücümüz düştü. Sinir katsayımız yükseldi. Evin içerisinde kadınlara ayrıca bir yük bindirildi; daha fazla temizlik, daha fazla yemek,

daha fazla bakım... Tabii bu iş yükünün yarattığı şiddete bir de evde kalanlar tarafından maruz kalınan şiddet eklendi. ...Artık birliğimizi alttan alta örmeliyiz.”

s.21

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2020 Özel / 19
23 Ekim 2020

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak45.net

Kriz ve çöküş girdabında düzen siyaseti...

Çözüm sosyализmde!

“Askıdaki yaşam”lar burjuva siyasetinin kirli ellerinde!..

MHP şefinin kampanyası dayanışmanın bir örneği değil, siyasi yarar aracıdır. Daha da önemlisi, ülke ekonomisinin iflas ettiğinin resmi kanıtıdır.

Karabağ sorunu ve Ermeni-Azeri çatışması

Kapitalizm ulusal düşmanlık ve eşitsizlikleri, ulusal baskı ve köleliği, azgın bir şovenizmi, halklar ve mezhepler arası boğazlaşma ve savaşları yaşıyor.

Kuzey Kıbrıs seçimlerinde Doğu Akdeniz ve AKP gölgesi

AKP-Saray rejimini Kuzey Kıbrıs seçimleri konusunda asıl motive eden şey, Doğu Akdeniz'de bulunan petrol ve doğalgaz rezervleridir.

Türkiye'de işçi hareketi - Şefik Hüsnü

s.12

Türkiye'de komünist hareket ve emekçilerin durumu

s.13

Kriz ve çöküş girdabında düzen siyaseti...

Çözüm sosyalizmde!

AKP-MHP iktidarı yıpranırken, diğer düzen partilerinin güçlenmemesi, sistemdeki krizlerin siyasete yansımaları aynı zamanda. Sistem ekonomik krize, artan işsizliğe, derinleşen sefalete, kontrolden çıkmış Covid-19 pandemisine karşı en ufak bir çözüm üretmiyor. Hatta bu sorunlarla uğraşmıyor bile. Saray rejimi ömrünü uzatmak için yollar ararken, düzen muhalefeti de onun çizdiği çerçevede hareket ederek, çapsizliğini sergiliyor. Bu tabloyu yaratan kapitalizmdir.

Topluma hitap eden burjuva politikacılar "millet iradesi" lafını sık sık tekrar eder, kendilerini bu 'iradenin' cisimleşmiş hali sayarlar. Olgulara bakıldığında bu söylemin palavradan başka bir anlam taşımadığı görülecektir. Zira her seçim öncesi 'millet' dedikleri seçmenleri aldatmak, ayartmak, rüşvetle satın almak, korkutmak, sahte vaatlerle safına çekmek gibi bin bir yolla sürekli taciz ederler. AKP-MHP gibi dinci-ırkçı partiler ise, bunlara din istismarı, sadaka dağıtma, ırkçı-milliyetçiliği körüklemek gibi birbirinden iğrenç yöntemler de ekliyorlar.

Bu 'seçim rutini' ancak bazı özgün hallerde bozuluyor. Daha çok halk hareketlerinin yükseldiği, kitlelerin bilinçlendiği dönemde yapılan seçimlerin sonuçları kısmen farklı olabiliyor. Bunun güncel örneklerini Venezuela, Bolivya gibi ülkelerde görüyoruz. Kaldı ki bu ülkelerde sözde 'sosyalist' yönetimlerin emekçiler lehine bazı icraatları olsa da kapitalist özel mülkiyet ilişkilerine dokunulmadığı için temel sorunlar yerli yerinde kalıyor. Hatta emperyalist kuşatmadan dolayı bazı sorunlar daha da derinleşebiliyor.

***

Burjuva politikacıların vazgeçilmezlerinden biri ise, kamuoyu yoklamalarıdır. Örneğin AKP'nin her hafta kamuoyu yoklaması yaptırdığı söyleniyor. Halkın iradesine saygı duymak gibi bir dertleri olsa, yoklamalara ihtiyaç duymazlardı. Zira kamuoyu yoklamaları, daha çok 'toplum mühendisliği' için kullanılıyor. Halkın genel tepkilerine bakılarak one göre yalanlar uyduruluyor, dikkatleri dağıtmak için yapay gündemler üretiliyor, toplumsal sorunları unutturacak yollar-yöntemler aranıyor vb...

Son yıllarda neredeyse her hafta bir kamuoyu araştırması yayımlanır oldu. Bunların bir kısmı toplumu yönlendirmeye

nin araçları olarak da kullanılıyor. Muhtemelen bir kısmının kamuoyu ile de bir ilgisi yok, ofislerde hazırlanıp araştırma diye sunuluyorlar. Özellikle iktidarın fonladığı şirketlerin yayımladığı sonuçlar, bu amaca hizmet ediyor. "Olağan" zamanlarda anket sonuçları bazı partilerin yükselişine, bazılarının düşüşüne tanıklık eder. Kararsızların sayısı belirlenir, partiler arası oy kayış oranı saptanır...

Artık bütün araştırmalar AKP-MHP rejiminin krizinin derinleştiğini, toplumsal meşruiyetini yitirdiğini, dolayısıyla kitle desteğinin eridiğini saptıyor. Sponsoru saray olan şirketler farklı oranlar yayınlasa da genel eğilimin üstünü örtüyorlar artık. "Askıda ekmek" kampanyaları başlatacak duruma gelen dinci-faşist rejimin kitle desteğini yitirmesi kaçınılmaz. Dikkat çekici olan, diğer düzen partilerinin oylarında kayda değer bir artışın olmamasıdır. Hiçbir partiye destek vermeyenlerin sayısı hızla artıyor. Düzen siyaseti, toplumun azımsanmayacak bir kesimi için 'umut olma' vasfını yitirmiş görünüyor.

Bundan dolayı 18 yıldır ülkeyi talan eden kokuşmuş saray rejimi halen işbaşındadır.

***

Siyaset, 'yoğunlaşmış ekonomi' diye tanımlanır. Sınıflı bir toplumda her siyasal eğilim şu veya bu sınıfın olaylar karşısındaki davranışını/tutumunu yansıtır. Bu bağlamda düzen siyasetinde görülen krizle çöküş arasındaki dalgalanma, kapitalist sistemdeki tıkanmanın sonucu olduğu kadar, burjuva sınıfların siyasi alandaki iflaslarının yansımasıdır aynı zamanda.

Düzen partilerinin ülkedeki temel sorunlara çözüm üretme iddiası, belli vaatlerde bulunması, toplum nezdinde kendisini bir alternatif olarak sunabilmesi

bir özgüven gerektirir. Oysa günümüzün düzen partilerine bakıldığında birtakım sığ söylemler dışında, topluma hiçbir şey vaat edemiyorlar. İddiasızlaşmanın vardığı boyut dikkate alındığında, olay sadece şu ya da bu siyasetçinin başarı-sıbaşarısızlığı ile izah edilemez. Nitekim T. Erdoğan'ın halkı aldatma, kumpas kurma, yapay gündemler oluşturma, ayak oyunları çevirme, dini istismar etme, şovenizmi pompalama, büyük yalanlar söyleme gibi alanlarda başarılı olduğunu pek çok 'uzman' dile getiriyor. Oysa medyanın %98'ine hükmetmesine, devletin tüm imkanlarını pervasızca kullanmasına rağmen toplumsal meşruiyetini çoktan yitirdi.

AKP-MHP iktidarı yıpranırken, diğer düzen partilerinin güçlenmemesi, sistemdeki krizlerin siyasete yansımaları aynı zamanda. Sistem ekonomik krize, artan işsizliğe, derinleşen sefalete, kontrolden çıkmış Covid-19 pandemisine karşı en ufak bir çözüm üretmiyor. Hatta bu sorunlarla uğraşmıyor bile. Saray rejimi ömrünü uzatmak için yollar ararken, düzen muhalefeti de onun çizdiği çerçevede hareket ederek, çapsizliğini sergiliyor. Sermaye düzeni, açlığa mahkum ettiği emekçileri "askıda ekmek" kampanyalarıyla avutmaya çalışıyor. Ahireti kazanmak için, açlığa sessizce katlanmaları gerektiği vaaz ediliyor emekçilere. Sefaletle şükretmeleri gerektiği, devletin tepesindeki kişi tarafından dile getirilse de emekçilerin bu safsatılara kulak asacak halleri kalmadı.

***

'Kararsızlar' diye anılan kesimin sayısındaki artış, düzen partilerine duyulan güvenin sarsılmasının somut göstergelerinden biridir. Elbette bunların tümü henüz düzen dışı bir alternatif arayışı içinde değil. Ancak sistemin krizleri çöz-

mek bir yana yönetmekte bile zorlandığı koşullarda, emekçilere insanca bir yaşam vaat etmesi mümkün değil. Tersine, krizler daha derinleşiyor. Bu ise, sistemden umut kesenlerin sayısını arttıracaktır. Seçimler gündeme geldiğinde 'kararsızlar'ın bir kısmı oy verecek. Ama bu, düzene yeniden umut bağladıkları anlamına gelmiyor.

***

Kapitalizm küresel çapta krizdedir. Artık kriz yönetim modelleri de tıkanıyor. Ekonomik, sosyal, siyasal, ekolojik-iklimsel krizler derinleşirken, bunlara Covid-19 krizi de eklendi. Bu krizlerin dolaysız sonuçlarından biri de yıkıcı savaşlardır. Henüz emekçilerin militan-kitlelesel direnişisiyle karşılaşmadığı için, sermayenin oligarkları bu krizlerin faturasını emekçilerin sırtına yıkabiliyorlar.

Bu vahim tabloyu yaratan kapitalizmdir. Dolayısıyla sorunların bu sistemde çözümü imkansızdır. Kapitalizm yıkıldığı sürece biriken sorunlara çözüm üretilmesi mümkün değil.

Toplumsal mücadelede kazanımların korunması, acil demokratik ve sosyal taleplerin yükseltilmesi zorunludur elbet. Bununla birlikte bu düzen devrimle yıkılmadan sorunların çözülmeyeceği, çözüme ulaşabilmek için kapitalizmi aşip sosyalizmi inşa etmekten başka bir çıkış yolunun olmadığı propagandasının mümkün olduğunca yaygın bir şekilde işçi sınıfına ve emekçilere taşınması gerekiyor.

Bu propaganda-örgütlenme çalışmasına yüklenmek hem kapitalizmin bütün sorunların kaynağı olduğu, sosyalizm dışında bir çıkış olmadığı bilincinin gelişmesi hem de düzenden umut kesen emekçilerin devrim-sosyalizm mücadelesine kazanılması için vazgeçilmezdir.

“Askıdaki yaşam”lar burjuva siyasetinin kirli ellerinde!..

İstanbul’da ekmeğe gelen zam tartışmalarına neden oldu. Ancak tartışmalar, pandemi koşullarında açlık sınırının altında bir ücretle geçimini sağlamaya çalışan milyonlarca emekçi için çare olmanın çok uzağında kaldı. Burjuva siyasetçileri, bir kez daha emekçilerin açlık ve sefaletini kendi ideolojilerinin riyakar sosuna bulayarak, oy devşirmenin ve kirli siyasi dalaverelerinin sofrasına sundular. Burjuva siyaset arenasında filler tepişirken işçi ve emekçiler ezilmeye devam ediyor.

“EKMEK YOKSA PASTA YESİNLER”

Son yıllarda bilim camiasında ekmeğin zararları konusunda genel bir mutabakat var. Ne var ki ekmeğin yerine konulacak et, balık, peynir, zeytin, bakliyat gibi besin değeri yüksek birçok gıda emekçilerin ceplerini yakıyor. Bu sebeple ekmeğin işçi ve emekçilerin sofrasının vazgeçilmezlerinin başında yer almayı sürdürüyor. Yokluğun en koyu günlerinde yaşama tutunmak için “kuru ekmeğin ve soğan” ile besleniyor emekçiler. Bugünkü gibi kriz dönemlerinde ise ekmeğin işçi ve emekçiler için “can kurtaran” bir gıda olageldi. Ancak AKP-MHP iktidarının hüküm sürdüğü koşullarda artık emekçilerin sofrasında ekmeğin bulmak dahi zorlaşıyor. Ekmeğe gelen zam artık kuru ekmeğe dahi muhtaç kalındığını ve açlığın işçi ve emekçilere biçilen “kader” olduğunu gösteriyor.

Diğer yandan kapitalistler pandemi koşullarında bile servetlerini ikiye üçe katlıyorlar. Kamu kaynaklarının peşkeş çekilmesi ile sermayelerini büyüten yandaşlar, resepsiyonlarda ejder meyveleri ile beslenen kodamanlar, kendilerini palazlandıran siyasetçiler ve tüm kaynakları tekeline alan bir avuç asalak, işçi ve emekçinin kanını içiyor.

Birbirine taban tabana zıt olan bu olgular servet ve sefalet arasındaki uçuruma işaret ediyor ve bu uçurum her geçen gün daha da derinleşiyor.

Elbette bu uçurum AKP’nin temsilciliğini yaptığı kapitalist sistemde emekçilerin gözlerini boyamak için ortaya atılan bin bir türlü demagoji ile örtülmeye çalışılıyor. “Ekonomi uçuşa geçti” yalanları havada uçuşuyor. Sayısız kez bulunduğu müjdelenen doğalgaz rezervleri ile umutlar körükleniyor. Her türlü yalan dolan, umut tacirliği kullanılarak emekçinin

gerçekliği ile bağdaşmayan bir ülke tablosu çiziliyor. Damat bakanın açıkladığı ekonomi paketlerinin “her derde deva” olduğu vaaz ediliyor.

Bir yalanı 40 defa tekrar ederek onu inanılır kılacağına zanneden bu zihniyetin sahipleri, göz boyama çabalarında burjuva kimliğe has ikiyüzlülüğün verdiği aşığılama alışkanlığı ile başarısız da olabiliyorlar. Tarihte en iyi bilinen örneklerden biri, 1789 Fransız Devrimi arifesinde kraliçenin, ekmeğin için ayaklanan emekçilere “Ekmeğin bulamıyorlarsa pasta yesinler” demesiydi. Fazla uzağa gitmeye gerek yok aslında. Geçtiğimiz sene AKP Başkanvekili olan Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun asgari ücret hesaplaması hafızalardaki tazeliğini koruyor. Akbaşoğlu, emekçilere günde 3 öğün simit ve çay ile beslenirlerse ayda 1.120 TL’nin ceplerinde kalacağını öğütlemişti.

Emekçilerle açıkça alay edilmesinin ve burjuvazinin ikiyüzlülüğünün açık resmi olan bu örnekler geçtiğimiz gün AKP’nin yordakçısı MHP şefi de katıldı. Ekmeğin zamlarına karşı “askıda ekmeğin” kampanyası başlattığını açıklayan Bahçeli, bu kampanyayı din sömürüsüyle cilalayıp, kendisini eleştirenleri de vatan haini ilan etti.

ASKIDA EKMEK KAMPANYASI İFLASIN BELGESİ

Askıda ekmeğin toplumda eski bir gelenektir. Sadece ekmeğin değil, temel ih-

tiyaçların paylaşılmasına dayanan bir dayanışma örneğidir. Burjuvazinin ve onun temsilcilerinin yaptıkları gibi kameralar karşısında yapılan yardımların ve karşılık beklenen hamlelerin çok uzağında, emekçilerin birbirlerine omuz verdikleri bir uygulamadır. Ancak burjuva siyaseti elini attığı her şeyi olduğu gibi bu uygulamayı da kirletmiş bulunuyor.

MHP şefi Bahçeli’nin başlattığı kampanya emekçilerle dayanışmanın bir örneği değil, siyasi yarar aracıdır. Daha da önemlisi, bu kampanya ülke ekonomisinin iflas ettiğinin resmi kanıtıdır. Emekçilerin dayanışma örneğini kampanyaya çevirmek ve emekçilere “sadaka” toplamak ancak Bahçeli gibi AKP yordakçısı bir uşağa yakışırdı. İşçi ve emekçilerin yaşam koşullarını iyileştirmek, onlara insanca yaşamaya yetecek bir asgari ücret temin etmek gibi sorun alanları bu zatların gündeminde değildir. İşçi ve emekçilerin sefaleti onları yalnızca siyaset malzemesi olarak ilgilendirmektedir. Böyle olduğu, faşist Bahçeli’nin sözlerini din sosuna bulmasından ve “komşusu açken yatmayan Müslüman”dan dem vurmasından bellidir. Kendisine yöneltilen eleştirilere ise “namertler, işbirlikçiler, uşaklar, nankörler, gafiller, mayaları lekeli, meşrepleri arızalı, sicilleri bozuk, erdemsizler, cibilliyetsizler” gibi envari çeşit hakaretle yanıt vermekte, yine vatan-millet edebiyatı yaparak, AKP-MHP dışında kalan herkesi, her çevreyi vatan haini ilan etmektedir.

AKP FAİL, MHP SUÇ ORTAĞI

Cumhur İttifakı üzerinden Bahçeli’nin tasmasını sıkı sıkı elinde tutan AKP, ihtiyaç duyduğu her alanda MHP’yi ileri sürüyor. AKP’nin sözcülüğüne soyunan Bahçeli ise yalalaklıkta ne kadar maharetli olduğunu geçtiğimiz dönem içerisinde sayısız defa göstermiştir. Bahçeli’nin damat Albayrak’a kol kanat gerdiği ve övgülere boğduğu bir paylaşımının ardından Albayrak’ın yanıtı, “sizlerin ekonomideki mücadelemize verdiği destek bizler için tarifsizdir. Bu destek ile aşamayacağımız badire yoktur” olmuştur. Bu yanıt MHP’nin AKP için sunduğu faydalara işaret etmektedir, suç ortaklığını tescillemektedir.

AKP’nin işçi ve emekçilere karşı, bilime, demokrasiye, hak ve özgürlüklere karşı işlediği her suçun ortağıdır MHP. AKP için yolu düzleyen, din ve milli duyguları hudutsuzca suiistimal eden MHP zihniyeti işçi sınıfının sınıf bilinci ve kimliğinin yozlaştırılmasında aslan payına sahiptir.

İşçi ve emekçiler bu suç şebekesini dağıtmalıdır. İnsanca yaşam koşulları ve daha iyi bir gelecek için mücadele etmekten başka yol yoktur. İçi ve emekçilerin aşı üzerinden siyaset yapan bu asalaklara prim verilmemeli, hesap sorulmalıdır. Ve unutulmamalıdır ki işçi ve emekçiler bugün kuru ekmeğin için dahi sosyalizme ihtiyaç duymaktadır.

AKP'nin "ilksel sermaye birikim süreci" ve "altına hücum" politikaları

M. İmran

Hatay'ın Samandağı ilçesinde birçok noktada baş gösteren ve binlerce hektar alanı etkileyen, bazı yerleşim yerlerinin tahliye edilmesine yol açan büyük bir yangın yaşandı. Bu yangın sonucunda bölgede binlerce ağacın yanı sıra ormanların sakinleri olan milyonlarca canlı türü ve endemik bitki çeşidi de yok oldu. Yangının kim veya kimler tarafından çıkarıldığı konusunun çokça tartışıldığı sırada, yangın bölgesinin AKP-Erdoğan iktidarınca maden sahası olarak ruhsatlandırıldığı ortaya çıktı.

Resmi verilere bakıldığında Türkiye'de her yıl ortalama 8 ile 10 hektar (80-100 bin metrekare) orman alanı yangınlarda yok oluyor. Yangınların bu kadar yoğun olması akla kuşku ve soruları da peşi sıra getiriyor. Neden bu kadar yoğun orman yangını çıkıyor? Yangın bölgelerinin özelliği nedir? Yangınlara karşı verili iktidarın tutumu ve caydırıcılığı nedir? Bu yangınları söndürmek için itfaiye bünyesindeki personele yeterli eğitim veriliyor mu? Teknik altyapıyı, sorunların üstesinden gelecek donanımı geliştiren yatırımlar yapılıyor mu? Bu ve benzeri daha onlarca soruyu sıralanabilir.

Bu soruları tek tek makul şekilde yanıtlamak gereklidir. Ancak 18 yıldır iktidarda bulunan AKP-Erdoğan diktatörlüğünün bu yangınlara körükle giden yıkıcı, yağmacı siyasetini göz önüne alınca, bu yangınların verili iktidarın kasıtlı politikalarının bir sonucu olduğu kanaati kendiliğinden oluşuyor. Orman Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre, sadece 2019 yılından bugüne kadar 1.377 orman yangını çıkmış ve 3.191 hektar zarar görmüş.

Çevre sorununun artık dünyada geri dönülmez bir noktaya doğru gittiği herkesin malumudur. Nitekim çevre hareketlerinin (ekolojik hareketler) çevre mücadeleleri dünyada büyük bir kitleliliği yakalamaları bundan bağımsız değil. Başta liseliler olmak üzere gelecek korkusu taşıyan geniş gençlik kesimleri bu mücadelenin öncüsü ve büyük oranda katılımcısı oldular. Bu eylemler, kapitalizmin dünyayı bir yıkıma, insanlığı ve canlı yaşamı bir yok oluşa sürüklediğinin SOS (acil yardım) sinyalidir aynı zamanda. Coşkulu, kitlesele olan bu hareketlerin politik ve örgütsel dokusunda eksik olan nokta sistemin yıkımını hedefleyen politik bakış açısıdır. Ekolojik yıkımın emper-

yalist kapitalist sistemin doğasında içkin olan yağmacı anlayışının bir tezahürü olduğu gerçeğinin idrak edilmesi konusunda hala ciddi mesafeler alınması gerekmektedir. Bu da ne yazık ki bu hareketleri tekrardan sistem içi konumlandırmaya götürmektedir.

İçerisinde yaşadığımız emperyalist kapitalist sistem artı-değer sömürsüne dayanan, aşırı kâr güdüsüyle hareket eden, aşırı üretim ve tüketimi esas alan, insan ve doğa karşıtı politikalarıyla örülü kokuşmuş, çürümüş bir sistemdir. Meta üretimi için gereksinim duyduğu hammadde kaynakları için yağmaladığı yer ise, yaşamın devamı için olmazsa olmaz olan doğal-çevresel kaynaklar olmaktadır. Nehirler, göller, denizler ve okyanuslar, maden sahaları denilen dağlar, ovalar, ormanlar vb. her doğa parçası kapitalist üretimin yağma saldırısının hedefidir.

Türkiye'de AKP-Erdoğan zorbalığının insanların ve tüm canlıların yaşam alanlarına yönelik algısı maden ve paradan ibarettir. Kapitalizmin "ilksel sermaye birikimi dönemi" denilen, akıl ve izandan yoksun, barbar ve yağmacı süreci yaşıyoruz Türkiye'de. Diğer bir deyişle 200-300 öncesini yaşıyoruz. "Altına hücum" dönemi desek abartı sayılmayacaktır.

Son 17 yılda orman alanlarının çeşitli sebeplerle imara açılması için 6831 sayılı yasa AKP iktidarı tarafından 21 kez değiştirildi. "Şahsım" adı altında ülkeyi bir arpalığa çeviren Erdoğan, ihaleler yo-

luyla kendi çevresini ihya etmeye devam ediyor.

Gerici-faşist şef Erdoğan, Türkiye'yi "kalkındırma" iddiası altında ülkeyi bir yolsuzluk cenneti haline getirdi. Beton politikalarıyla şehirlerde yeşil alanlar yok edildi, tarım alanları yağmalatıldı ve sahil kentlerdeki ormanla kaplı koylar ve dağlar maden sahaları olarak ruhsatlandırıldı. Siyanürlü altın aramalarıyla yeraltı suları, akarsular zehirlendi. İhaleye çıkarılan yerlere bakıldığında bu söylediklerimiz detaylı görülecektir. Çünkü "kalkınma" yalanına dayalı bu siyasetin hedeflediği alanlar ülkenin ormanları, meraları, ovaları ve dağlarıdır.

Üretime dayalı bir siyaseti olmayan ve çevreyle barışık bir kalkınmayı gütmeyen yağmacı iktidar, ihracat gelirlerinin artırılması adı altında mera ve ormanlardan altın, gümüş, bakır, kurşun, mermer gibi ürünlerin çıkartılıp yurtdışına hammadde veya yarı mamul madde olarak satılması yolu ile yandaşlarını ihya etmeye son yıllarda hız verdi. İşçi-emekçi düşmanı Cengiz İnşaat vb. şirketler, holdingler doğrudan iktidarın sağladığı devlet imkanlarıyla aldıkları ihalelerle ihya oldu ve palazlandılar. Bu holdinglerin vergi borçları AKP iktidarınca bir çırpıda silinebildi. Her türlü taleplerinin karşılanması için tüm yasal kolaylıklar sağlandı ve sağlanıyor. AKP şefi Erdoğan, inşaat sektöründe ihtiyaç duyulan mermer, taş, çimento, demir, mıcır, bakır vb. madenlerin yasal düzenlemelerle rahatlıkla mera ve

orman alanlarından çıkartılması için kararname çıkararak bir fiil önyak oldu. Toprağını satmayan köylülerin toprakları çıkarılan kararnamele ile gasp edildi.

Hatay yangını bu iktidarın çevreyle olan ilişkisinin resmidir. Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) Erdoğan'ın talimatıyla 68 ildeki 766 bölgede maden ruhsatı verilmesi için 24 Ağustos'ta ihale süreci başlattı. Ve bu 766 maden sahasının 9'u son yangınların kül ettiği Hatay'da yer alıyor. Yine bu yangınların sürmekte olan ihale sürecinin son günlerinde yaşanması çok manidardır. Nasıl bir tesadüfse, ihaleler 24 Ağustos ile 28 Eylül 2020 tarihleri arasında yapıyor.

Türkiye genelinde 68 ili kapsayan bu ihalelerin kapsamı, 893 bin hektarlık alanı, yani Türkiye yüzölçümünün yüzde 1,14'ünü kapsıyor. Birçok il ve ilçeyi içeren bu listede maden sahası sayısı bakımından 73 alanla Sivas birinci, 56 alanla Maraş ikinci, 39 alanla Eskişehir üçüncü sırada yer alıyor. Örneğin bu ihalede Maraş yüzölçümünün yüzde 4,9'unun, Sivas, Erzincan ve Elazığ illerinin yüzde 3,7'sinin madencilik için ruhsatlandırılmış olduğu görülüyor.

Ülkenin dört bir yanını hedef alan bu saldırıların bin yıllık kültürel değerleri nasıl yok ettiğini gördük. Kürt illerinde 12 bin yıllık Hasankeyf şehri sulara gömüldü. Keza Dersim'de Munzur Gözeleleri'nin Aleviler için kutsal mekan olması, milli park kapsamında bulunması AKP

rejiminin yağmacı zihniyeti için bir anlam ifade etmiyor. Yine Türkiye'nin bir başka bölgesi olan Kazdağları korkunç bir sonla karşı karşıya bulunuyor.

Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA), bu saldırı politikalarının ilk hedeflerinden biri olan Ege bölgesindeki Kaz Dağları yöresi üzerine bir rapor yayınladı. Yörede nasıl bir yıkımın yaşanacağını içeren 39 sayfalık "Kaz Dağları Yöresi'nde Madencilik" başlıklı detaylı rapor kuvvetli bir uyarı niteliğindedir. Kaz Dağları bölgesi Biga Yarımadası ve Kuzey Ege'yi kaplayan 1 milyon 697 bin 62 hektarlık doğa harikası bir milli park alanıdır. Kaz Dağı Milli Parkı'nda bilim insanlarıncaya bugüne kadar 101 familyaya ait 800 civarında bitki türü tespit edilmiş. Bu türlerin 77'si dünyada yalnızca Türkiye'de, 32'si ise dünyada sadece Kaz Dağları'nda bulunuyor. Bu kadar hayati bir bölgenin nerdeyse tamamı diyebileceğimiz 1 milyon 294 bin 335 hektarı MAPEG tarafından maden arama ve çıkarma adı altında ruhsatlandırılmış bulunuyor. MAPEG'in resmi verilerinden hareketle büyük bir yıkımın olacağına dikkat çeken TEMA'nın hazırladığı raporda, "Bu yoğunlukta bir madencilik faaliyetinin yörenin tüm ekolojik, kültürel ve ekonomik yapısını büyük ölçüde tahrip edeceği açıktır" ifadeleri yer alıyor.

Tüm bu verilerin ışığında bakıldığında, sistemin doğayı hedef alan saldırılarının aslında yaşamı hedef alan saldırılar olduğu görülecektir. Doğa insana ihtiyaç duymaz. Ona muhtaç olan insanlar ve tüm canlılardır. Bu bilinçle sorunu ele almak, kavramak ve tüm bu saldırıları durdurmak için var olan çevre örgütlerini büyüten ve birleştiren, daha örgütlü bir çevre (ekoloji) mücadelesini örgütlemek yaşamsal bir sorumluluktur. Karadeniz'de, Kürt coğrafyasında, Akdeniz'de, Ege'de ve İç Anadolu'da süren çevresel yıkıma karşı direnişleri ortaklaştırmak, büyütme elzemdir.

Tek merkezden gelen bu saldırıların ortak bir duruşla püskürtülebileceğini mücadele deneyimi göstermiştir. Ayrıca unutulmamalıdır ki çevre (ekoloji) mücadelesi yeni bir toplum, yeni bir dünya için Rosa Luxemburg'un dillendirdiği "Ya barbarlık ya sosyalizm!" şiarını eksen edinen sosyalizm mücadelesinden kopuk bir mücadele değildir. Çevre yıkımının nedenleri kapitalist yağma düzeninde yatıyor, ancak çözümü değil. Çözüm ancak bu sistemin yıkımıyla mümkündür. Doğanın yeşili emeğin kızılığıyla yek vücut olduğunda, insan da dahil doğada bulunan tüm canlılar taze bir havayı soluyacak, doğa doğal yaşam döngüsüne yeniden kavuşmuş olacaktır.

AYM ve hukuk sisteminde çürüme

Son günlerde AYM (Anayasa Mahkemesi) üzerinden yapılan tartışmalar, Türkiye'de burjuva hukuk sisteminin nasıl bir çürüme yaşadığını bir kez daha gözler önüne serdi.

Keyfi tek adam rejiminin hüküm sürdüğü günümüz Türkiye'sinde yargının bağımsızlığı, anayasanın bağlayıcılığı vb. tümüyle bir kenara itilmiş bulunmaktadır. Erdoğan ve dalkavukları yıllardır kendi iktidarlarını korumak amacıyla düzenin kendi yasalarını, hukukunu kabaca çiğnemekte ve birçok skandala imza atmaktadırlar. Hak gaspları, hukuksuzluk örnekleri, baskı ve devlet terörü gündelik hayatın bir parçası durumuna gelmiştir.

Bu bağlamda AYM üzerine sürdürülen tartışmalar son günlerin öne çıkan gündem başlıklarından biri oldu. Ancak konu AYM kararlarının tanınmaması üzerinden değil AKP-MHP faşist koalisyonunun algı yönetimi ile "darbe tehdidi" üzerinden ele alındı. "Işıklar yanıyor" polemğine düzen muhalefeti ile birlikte çeşitli kesimler dâhil oldu. Asıl mesele olan hukukun kabaca çiğnenmesi ise bu tartışmaların gölgesinde kaldı. Bu kez AYM'nin Enis Berberoğlu hakkında verdiği "yeniden yargılama" kararı tanınmadı.

İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nin (ACM) başkanı olan Akın Gürlek sadece bu davada değil, 26. ACM'de iken Selahattin Demirtaş ile Sırrı Süreyya Önder'e de cezalar yağdırmıştı. 37. ACM'nin Selçuk Kozağaçlı ve ÇHD'li avukatları tahliye etmesinin ardından bu kararı veren tüm yargıçlar dağıtılmış, onların yerine atanan Akın Gürlek avukatlara cezalar yağdırmıştı. Canan Kaftancıoğlu ile Sözcü yazarları da yine bu şahsın başında olduğu mahkeme tarafından yargılandılar ve cezalar aldılar. Muhafiz kesimlerin davalarının hep aynı kişi tarafından görülmesi, rejiminin yargıyı nasıl kendi ihtiyaçlarına göre düzenlediğinin çarpıcı bir örneğidir.

Burjuva hukuk düzeninde AYM'nin varlık nedeni, bir yüksek mahkeme olarak yargılama süreçlerinde anayasaya göre hareket edilip edilmediğini denetlemektir. Anayasa'nın 153. maddesinin son fıkrası şöyledir: "Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazetede

hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar." Oldukça açık olan bu hüküm yalnızca yerel mahkemeler tarafından değil en başta cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından yok sayılmaktadır

2016 yılında Erdoğan, MİT tırları davası nedeniyle o dönem tutuklu yargılanan Can Dündar ve Erdem Gül hakkında AYM'nin verdiği tahliye kararı için şunları söylemişti: "Anayasa mahkemesi bu şekilde bir karar vermiş olabilir. Ben Anayasa mahkemesinin vermiş olduğu bu karara sadece sessiz kalırım o kadar. Ama onu kabul etmek durumunda değilim. Bunu da çok açık, net söyleyeyim. Ve verdiği karara da uymuyorum, saygı da duymuyorum."

Sonrasında yerel mahkemelerin AYM kararlarını "yok hükmünde" ilan etmeleri başladı. Yine 2016 yılında gazeteci Mehmet Altan ve Şahin Alpay davası sürecinde AYM'nin "yeterli delil olmamasına rağmen Altan ve Alpay'ın tutuklanmış olmalarında hak ihlali olduğu" kararını 26. ACM yok saymıştı. Konu AİHM'e (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) taşınmış, AİHM AYM'yi haklı bulmuş, ancak o dönem Adalet Bakanlığı 26. ACM'nin yanında durmuştu. Öne sürülen gerekçe ise, AYM'nin "yeterli delil var mı yok mu diye bakamayacağı" idi. Dikkate değer olan ise, o dönemde 26. ACM başkanının yine Akın Gürlek olmasıdır. Burada sorun aynı kişinin karışımıza çıkmasından çok AKP iktidarının hukuksal işleyişi kabaca hiçe saymasıdır.

AYM kararlarının yok sayılmasına dair başka örnekler de var. Hukukçu Yaman Akdeniz'in yaptığı paylaşıma göre,

siyasihaber.org sitesi ile ilgili ihlal kararı Kasım 2019, sendika.org sitesi ile ilgili ihlal kararı Mart 2020 yılından beri Gölbaşı Sulh Ceza Hâkimliği tarafından uygulanmıyor.

Geçtiğimiz günlerde AYM ile İçişleri Bakanı Süleyman Soylu arasında da gerginlik yaşanmıştı. Bunun üzerine Devlet Bahçeli AYM'nin Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile uyumsuz olduğunu ifade etmiş, kapatılabileceği çıkışını yapmıştı. Kapatılmasa dahi, yerel mahkemelerin AYM kararlarını tanımamasıyla fiilen işlevsiz hale getirilmektedir.

AKP-MHP gerici-faşist bloku kendi bekası uğruna son derece kaba bir biçimde her türlü hukuk dışı yol ve yöntemi kullanıyor. Mevcut siyasal düzenin kurumları, anayasası, yasaları tam bir pervasızlıkla ayaklar altına alınıyor.

Kapitalist düzende hukukun sınıflar üstü olmadığı, egemen sınıfın çıkarları ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillendiği, çoğu durumda biçimsel kaldığı bilinir. Bugünün Türkiye'sinde yaşanan ise, egemen sınıfın çıkarları ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillenen hukukun, onun kurumlarının, anayasasının, yasalarının da hiçe sayılması, alenen çiğnenmesidir. Yargı düzenindeki işleyişi belirleyen "tek adam rejimi"nin keyfi kurallarıdır.

Tüm bu yaşananlar sadece hukuk sisteminin/adaletin değil, bir bütün olarak burjuva düzenin yaşadığı çürüme ve kokuşmayı ortaya sermektedir. Bu süreçte dur diyebilecek biricik güç ise işçi sınıfı ve emekçilerdir, onların birleşik örgütlü mücadelesidir.

Karabağ sorunu ve Ermeni-Azeri çatışması

A. Engin Yılmaz

Büyük sosyalist Ekim Devrimi uluslar ve azınlıklar sorununda insanlık tarihinin gördüğü en ileri çözümü ortaya koydu. Sosyalizm bayrağı altında birleşen ve savaştan farklı uluslardan işçi ve emekçiler mücadelesi içinde kardeşleştirdiler, sosyalist toplum düzeninde ise on yıllar boyunca eşit, özgür ve barış içinde bir arada yaşadılar. Sovyetler Birliği ve Balkanlar bunun anlamlı örnekleri oldular. Ulusal baskı ve eşitsizlikleri yıkarak halkların kardeşçe birliğini yaratmanın temellerini atan sosyalizm, bu sorunun nasıl çözüleceğini tüm açıklığıyla ortaya koydu.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından birçok bölgede halklar ve azınlıklar arasında düşmanlıklar ve boğazlaşmalar yeniden alevlendi. Bazı bölgelerde kanlı çatışmalar yaşandı. İkinci Dünya Savaşı döneminde emperyalist işgale ve işbirlikçi burjuvaziye karşı savaşıp birleşen Yugoslavya halkları, '89 yıkılışının ardından büyük trajediler yaşadılar. Yugoslavya parçalanıp dağıldı.

Sosyalizm dünyasında ulusların özgürlüğe ve eşitliğe dayalı kardeşçe birliği vardı. Kapitalizm dünyasında ise ulusal düşmanlık ve eşitsizlikleri, ulusal baskı ve köleliği, azgın bir şovenizmi, halklar ve mezhepler arası boğazlaşma ve savaşları yaşıyorlar.

Sorunların yaşandığı bölgelerde emperyalistler ve bölge devletleri bu sorunları çözmek bir yana, içinden çıkılmaz bir duruma getiriyorlar. Uluslar ve azınlıklar sorununu yayılcı emellere, gerici rekabete ve milliyetçi histerilere konu ediyorlar. Çıkarları doğrultusunda kaşıyıp kullanarak halklara büyük acılar yaşıyorlar.

Yıllardır emperyalistlerin ve gerici bölge devletlerinin yanı sıra, Ermenistan ve Azerbaycan burjuvazisinin bu amaçlar doğrultusunda kullandıkları sorunlardan biri Dağlık Karabağ'dır. Yetmiş yıl boyunca Sovyet yönetimi altında barış içinde yaşayan bu iki ülke Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte 30 yıldır gerilim ve çatışmalarla boğuşuyor.

AKP İKTİDARININ SAVAŞ ÇIĞIRTKANLIĞI

Azerbaycan ile Ermenistan arasında on yıllardır devam eden ve zaman zaman savaşa evrilen gerilim, Erdoğan rejimi tarafından da kışkırtılıyor. AKP,

Temmuz-Ağustos aylarındaki provokatif girişimlerle, Azerbaycan ile yaptığı ortak tatbikatlarla ve şoven kudurganlıkla adeta Eylül'de başlayan savaşa hazırlık çabası içindeydi. Savaş kışkırtıcılığı yapan Erdoğan hükümeti şoven histeri eşliğinde Azerbaycan'ı destekliyor, büyük bir kin ve düşmanlıkla Ermenistan'ı hedef alıyor.

Erdoğan Ermenistan'ın, "bölgede barışın ve huzurun önündeki en büyük tehdit olduğunu" iddia ediyor. "Bölgede Dağlık Karabağ'ın işgaliyle başlayan krize artık bir son verilmelidir." "Artık hesap vakti geldi, Azerbaycan kendi göbeğini kendisi kesmek zorunda kalmıştır" çığırkanlığıyla Azerbaycan'ı kışkırtıyor. "Azerbaycan sahada çözmek istiyorsa biz Azerbaycan'ın yanında olacağız" sözleriyle Azerbaycan'a güvenceler veriyor. Bu tutumu nedeniyle Türkiye, Azerbaycan'ı kışkırtıp savaşı körüklediği, Suriye'den cihatçı milisleri Azerbaycan'a taşıdığı ve mevcut ateşkese baltaladığı suçlamasıyla karşı karşıya kalıyor.

Türkiye'deki gerici rejimin histerik savaş çığırkanlığına sermaye medyasının Ermeni halkına yönelik kin ve nefret propagandası eşlik ediyor. "İki devlet, tek millet" demagogisi altında Türkiye ve Azerbaycan burjuvazisi, şoven milliyetçiliği kullanarak, ağır bir sömürü ve baskı altında tuttıkları emekçilerin kendilerine yönelik öfkesini Ermeni halkına yöneltiyorlar. Türk medyası ırkçı hezeyanlar eşliğinde işi Stalin ve sosyalizm düşmanlığına vardiıyor. Ermenistan burjuvazisi

de benzer kaygılarla milliyetçi şoven duyguları tırmandırıyor.

Temmuz ayında yaşanan Tavuz/Tavuz savaşının devamı niteliğindeki bu gerici savaş, Moskova'nın inisiyatifi altında ateşkesle "sonuçlandı". Ankara'nın bunu sıcak karşılamadığı biliniyor. Azerbaycan Savunma Bakanlığı, ateşkese rağmen Erivan güçlerinin birçok kentte yerleşim yerlerini bombaladığını ve kendilerinin de buna karşılık verdiğini belirtti. Türkiye Dışişleri Bakanlığı ise, "Azerbaycan yaklaşık 30 yıldır işgal altında olan topraklarını kendi imkanları ve özgüveniyle geri alabileceğini Ermenistan ve tüm dünyaya göstermiştir" açıklaması yaptı.

Ermenistan başbakanı Nikol Paşinyan, çatışmaların durmasının ancak Türkiye'nin "tutum değiştirmesiyle" mümkün olduğunu dile getirirken, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev de "Ermenistan'a savaş meydanında cevap vereceğiz" ifadelerini kullandı. Ateşkese rağmen devam eden çatışmaları Türkiye'nin yeni Navtex ilanı izledi.

AKP iktidarı, emperyalistler arası çelişkilerden yararlanabileceği umuduyla, yayılcı emelleri ve iç politikaya dönük kirliliği hesaplarıyla Suriye, Libya ve Akdeniz'de fetih savaşına çıkmıştı. Türkiye burjuvazisi, dünya ölçüsünde derinleşen rekabet koşullarında yağmadan pay kapmak için bölgede durumunu güçlendirmek peşindedir. Yayılcı hayallerine, kimi yerde "Güvenli Bölge", kimi yerde "Mavi Vatan", Azerbaycan'da "soydaşlık-kardeşlik", "iki ülke, tek millet" çığirt-

kanlığı üzerinde meşruiyet kazandırmaya çalışmaktadır. Fakat hemen her yerde Rusya başta olmak üzere emperyalist güçleri karşısında buluyor. Zira söz konusu bölgeler, emperyalist güçlerin hegemonya savaşının sahnesidir. Bu sahnede boyunu aşan işlere kalkışması durumunda burnunun sürtülmesi ve hezimete uğraması kaçınılmazdı. Nitekim öyle oldu. Bu ülkelerde yaşananların ardında Erdoğan rejimi, Azeri-Ermeni çatışmasına iştahla atıldı.

Kendi egemenlik sahasında yaşanan Ermeni-Azeri çatışmasında belirleyici güç olan Rusya, 2018'de "Kadife Devrim" ile işbaşına gelerek batı yanlısı bir tutum izleyen Paşinyan'ın burnunu sürtmek amacıyla Türkiye'ye belli ölçülerde yol vermiş oldu. Böylece Karabağ gibi netameli bir sorunda, gaz-petrol gelirleri sayesinde ordusunu güçlendiren ve Türkiye'nin tam desteğini arkasına alan Azerbaycan karşısında Rusya'nın desteğine muhtaç olduğunu Ermenistan'a yeniden göstermiştir. Aliyev yönetimini de kendisine yakınlaştıran bir tutum izlemektedir.

Azerbaycan, Türkiye'nin doğrudan desteği ve Rusya'nın belli ölçülerde göz yummasıyla 1992-94 savaşında kaybettiği rayonların bir kısmını geri aldı. Rusya'nın daha fazlasına izin vermesi beklenmiyor. Savaşın kontrolden çıkarak, Rusya, Türkiye, AB ve ABD'nin dahil olmasına yol açması istenmiyor. Zira günümüzde savaşlar ilgili ülkelerin savaş olarak kalmamakta, emperyalist güçlerin

ve bölge devletlerinin müdahil olduğu savaşlara evrilebilmektedir.

ÇÖZÜM SOSYALİZMEDİR!

Ulusal, etnik ve mezhepsel sorunların kapitalist dünya içinde çözüme kavuşması bir yana, sonu gelmeyen çatışma ve savaşlara yol açabilmektedir. Bugün Balkanlar'da ve Kafkasya'da düşman olarak karşı karşıya duran halklar, dün kardeşçe bir arada yaşıyorlardı. Kökleri derinlerde olan bu sorunlar tamamen çözüme kavuşmuş olmasa da halklar barış içinde yaşıyorlardı. Bu, sorunun çözüm kaynağının ne olduğunu da göstermektedir.

Azerbaycan toprakları içinde yer alan ama ağırlıklı olarak Ermenilerin yaşadığı Dağlık Karabağ'a 1923'te geniş bir özerklik demek olan otonom bölge (özerk oblast) statüsü verilmişti. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından hemen önce bağımsızlığını ilan eden Karabağ, Ermenistan ile birleşmek isteğini ortaya koydu (12 Temmuz '89). 1 Aralık'ta '89'da ise Ermenistan Yüksek Sovyeti ve Karabağ Halk Temsilcileri Sovyeti'nin ortak oturumunda Ermenistan'a bağlanma kararı alındı. Bunun üzerine Azerbaycan da Karabağ Halk Temsilcileri Sovyeti'ni dağıtma kararını açıkladı. Sovyetler Birliği'nin yıkılması ve Sovyet Birlikleri'nin çökmesi sonrası süreçte Ermenistan, Dağlık Karabağ özerk bölgesinin neredeyse tamamını ele geçirdi. Yanı sıra Karabağ'ı çevreleyen Azerbaycan'a ait toprakları işgal etti. Bölgesel ve küresel güçlerin de taraf olduğu bu karmaşık sorunun, kapitalist dünya içinde çözümünün olanaklı olmadığını 30 yıllık süreç ortaya koymuş bulunuyor.

Ermenistan ile Azerbaycan arasındaki savaşın nereye evrileceğini kestirmek güçtür, bunu bir dizi faktör belirleyecektir. Fakat yarattığı ve yaratacağı olası sonuçlar ortadadır. Bu savaş, sadece her iki ülkenin halklarına değil aynı zamanda bölge ülkelerinin emekçilerine de yıkım ve acılar yaşatacaktır. Zira, her iki ülke burjuvazisinin ve emperyalist güçlerin Karabağ sorununun çözümü adına izlediği politika tam bir çözümsüzlüktür. Sovyetler Birliği'nin ve Yugoslavya'nın dağılmasıyla özgürlüklerine kavuştuklarına inanan halklar, milliyetçilik zehriyle birbirilerine düşman edildikleri gibi bin bir türlü kölelik zincirleriyle emperyalistlere bağlanarak kanlı yıkımlara sürüklenmişlerdir.

Tüm yaşananlar bir kez daha, bu sorunun ancak Ekim Devrimi'nin yükselttiği bayrak altında çözüme kavuşabileceğini göstermektedir. Zira sosyalizm, halkların ve ulusların eşitliğe dayanan kardeşçe birliğini güçlendirip gerçekleştiren yegâne tarihsel deneyim olarak insanlığın önünde durmaktadır.

Haramilerin saltanatını yıkmak için mücadeleye!

Kapitalist emperyalist sistemin krizleri derinleştikçe, bir taraftan savaş politikaları devreye sokuluyor, bir taraftan da işçi ve emekçilerin haklarına dönük saldırılar yoğunlaşıyor. Kapitalist sistemin efendileri, temsil ettikleri sınıfın bekası için baskı ve savaş politikaları ile emekçi halklara azgınca saldırmaya devam ediyor. Bunu yaparken de vatan, millet edebiyatı ile işçi ve emekçileri taraflaştırmaya çalışıyor. Suriye'den sonra şimdi de Azerbaycan ve Ermenistan halkları birbirine kırdırılmak isteniyor.

Kapitalist sistem krizlerini böyle atlatmaya çalışıyor. Dünyada yaşanan ekonomik krizlere bir de pandemi eklenmiş durumda. Pandemi-kriz ikilisinin ortaya çıkardığı ağır fatura ise emekçilerin omuzlarına yüklenmiş bulunuyor. Dünya ölçeğinde bunlar yaşanırken, Türkiye'de de sermayenin demir yumruğu AKP iktidarı, ekonomik kriz ve pandeminin faturasını işçi ve emekçilere ödetmek için bütün baskı araçlarını devreye sokmuş durumda. Dışarıda savaş politikaları ile emperyalistlerin taşeronluğuna soyunarak ayakta kalmaya çalışan iktidar, içerde ise işçi ve emekçileri baskı altına alarak sindirmeye ve teslim almaya çalışıyor.

AKP, iktidara geldiği günden bugüne kadar işçi ve emekçilerin kazanılmış haklarını tek tek gasp etti ve etmeye devam ediyor. Kamu kurum ve kuruluşları hızlıca özelleştirildi. Kadına yönelik şiddet daha da arttı. Kadınların kazanılmış hakları gasp edildi, çocuk yaşta gelin olmanın önü açıldı, taciz ve tecavüz saldırıları arttı vb...

AKP iktidarı gemiyi azya alarak, özellikle 15 Temmuz darbe girişiminden sonra her türlü olanağı fırsata çevirdi. 12 Eylül askeri faşist darbesinin uygulamalarını aratmayacak politikalara imza attı ve atmaya devam ediyor. Burjuva hukukunu bile ayaklar altına alarak yasa tanımaz, hukuk tanımaz, yargı tanımaz politikalarını hayata geçiriyor.

Bugüne kadar kendinden olmayan, kendine muhalif olan binden fazla dernek kapatıldı. Grevler ve eylemler yasaklandı, OHAL ve KHK zulmü ile binlerce işçi ve kamu emekçisi işten çıkarıldı. Belediyelere kayyım atandı, belediye başkanları ve milletvekilleri tutuklandı. Tüm bunlar, kapitalist sistem kriz içinde cebelleşirken, rejimin artık bu süreci yönetemediğinin göstergesidir. Tek adam rejiminin şefi Tayyip Erdoğan baskı ve zor aygıtları ile ayakta durmaya çalışırken, her şeye rağmen emperyalist efendilerine ve sermaye çevrelerine hizmette kusur etmemektedir. İşçi ve emekçiler ekonomik kriz ve pandemi ile boğuşurken, sermayenin çarkları dönsün diye hiç bir önlem alınmadan işçiler fabrikalara sürülüyor. Pandemi binlerce işçinin ölümüne neden olurken, topu halka ve sağlık çalışanlarına atarak sorumluluktan kurtulmaya çalışıyorlar.

Sermayenin demir yumruğu görevini üstlenen Tayyip Erdoğan pandemiyi de fırsata çevirerek hak gasplarını ve baskı politikalarını giderek yoğunlaştırıyor. Pandeminin başladığı Mart ayından bu yana AKP iktidarı sözde önlemler adı altında şu uygulamaların altına imza attı:

-1 Mayıs yasaklandı.

- Toplu sözleşmeler ertelendi.
  - Grevler, eylemler yasaklandı.
  - Sosyal medya operasyonları ile binlerce insan gözaltına alındı ve tutuklandı.
  - Gazeteci, aydın ve sanatçılar gözaltına alındı ve tutuklandı.
  - Meslek odaları (TTB, TBB, TMMOB vb.) "ya bendensiniz ya da sizi kapatırım" sopası ile tehdit edildi.
  - Çoklu baro sistemi ile kendine muhalif olan avukatlar susturulmaya çalışıldı.
  - Baroların yapacağı genel kurullar keyfi bir şekilde yasaklandı.
  - HDP'li Belediye başkanları ve milletvekilleri tutuklandı.
  - Ücretsiz izinlerin önü açıldı.
  - Kısa çalışma ödeneği ile sermaye rahatlatıldı.
  - Yeni ekonomik programı (YEP) ile belirli süreli sözleşme getirildi.
  - Kıdem tazminatı hakkını gasp etmenin önü fiilen açıldı.
  - Tüm bunlar yaşanırken emekçiler işsizlik, açlık ve çaresizlik nedeniyle intihara sürüklendi.
- Bu tablo üzerinden önümüzde iki seçenek durduğunu rahatlıkla söylebiliriz: Ya bizleri yapay ayrımlarla bölmelerine izin verip yarın çocuklarımıza bugünkünden çok daha kötü bir dünya bırakacağız. Ya da işçi sınıfı olarak din, dil, ırk ayrımlarına bakmaksızın yan yana gelip haklarımız ve geleceğimiz için bu sömürü düzenine karşı örgütlenip, mücadele ederek haramilerin saltanatını yıkacağız.

İZMİR'DEN BİR SINIF DEVRİMCİSİ

Kuzey Kıbrıs seçimlerinde Doğu Akdeniz ve AKP gölgesi

C. Ozan

Türk sermaye devletine 18 yıldır hükümet eden dinci-gerici AKP'nin izlediği iç ve dış politikalar ülkeyi uçurumun kenarına getirmiş bulunuyor. İçte kitle desteğini gün geçtikçe yitiren dinci-faşistler, yaşadıkları "beka" sorununu aşmak adına, bölgedeki her yeni gelişmeye balıklama dalıyorlar. AKP'nin karakteristik bir hal alan bu davranışının son örneği Kuzey Kıbrıs'taki seçimler oldu. Doğu Akdeniz'deki gerilimle de çakışan seçimler, bu haliyle sadece "seçim" olmanın ötesinde bir anlam ve önem kazandı.

SEÇİMLERE DOĞRUDAN MÜDAHALE

İki turlu Kuzey Kıbrıs Cumhurbaşkanlığı Seçimleri, 18 Ekim günü gerçekleşen ikinci turun ardından sonuçlandı. Seçimlerden, AKP-MHP iktidar bloğunun açıkta desteklediği eski başbakan ve Ulusal Birlik Partisi Başkanı Ersin Tatar birinci çıkarak, beş yıllığına Cumhurbaşkanı seçildi. Seçimlere bağımsız aday olarak giren eski Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı %48,6'lık oy oranıyla ikinci olurken, seçim sonrasında politikayı bıraktığını açıkladı. Seçimlerle birlikte oylamaya sunulan anayasa değişikliğine ise "hayır" kararı çıktı. Seçimin ilk turunda Tatar %32,45, Akıncı ise %29,76 oy almıştı.

Kuzey Kıbrıs seçimlerinin kendisinden çok, seçimlere Türkiye'deki AKP rejiminin açıktan müdahaleleri tartışıldı. Tayyip Erdoğan ve ortakları Kıbrıs seçimlerinde kendi adayları olarak sunmaktan çekinmedikleri milliyetçi-muhafazakar E. Tatarı seçtirmek için ellerinden gelen her türlü çabayı sergilediler. Türk devletinin her türlü ekonomik, lojistik ve parasal desteğini sundular. Öte yandan, rakip adaylara yönelik şantaj, tehdit, karalama, yalan haber vb. gibi her türlü kirli yöntemle başvurmadan çekinmediler.

Seçimlerde Ersin Tatar'ın rakibi olan, Türkiye'nin Kıbrıs'ın iç işlerine doğrudan müdahalesine karşı çıkan, Kıbrıs'ta eşit iki federasyona dayalı demokratik bir çözümden yana olan eski Cumhurbaşkanı Mustafa Akıncı, AKP ile birçok konuda çatıştıyordu. AKP'nin seçimlere müdahale etmesine cepheden bir tutum aldı.

İçte beka sorunu yaşayan, dışta ise özellikle Doğu Akdeniz'de sıkışmış olan AKP iktidarı için, Kuzey Kıbrıs seçimlerini yandaş birinin kazanması büyük önem taşıyordu. İsteddiği bu sonucun

ortaya çıkması için, 18 yıldır Türkiye'de seçim kazanmak için deneyimlediği ne kadar kirli oyun varsa, bunları K. Kıbrıs seçimlerinde de sergilediler. Türkiye'de defalarca yaptıkları gibi, toplumu kutuplaştırarak sonuç alma kirli taktiğini burada da kullandılar. Kuzey Kıbrıs halkı, destek verdikleri adaylara göre, "Türkiye'yi sevenler ve sevmeyenler" olarak ayrıştırıldı. Bölgede artan gerginlikler de kullanılarak, var olan korku ve kaygılar körüklendi. Karşıya alınan Akıncı, "Türkiye düşmanı", "Türkiye'yi satan adam" olarak şeytanlaştırıldı. Yaptığı bazı eski röportajlar yeniymiş gibi sunuldu. Bütün bunlar yetmemiş olacak ki, üstüne bir de tehdit edildi. Tehdide ilişkin, "Evet, bunu bile yaptılar" diyen Akıncı, "Derin ilişkiler içerisinde ve Türkiye'yi yöneten bağlı makamlar var biliyorsunuz. Özel Kalem Müdürüm aracılığıyla bana da aday olamazsam benim için, ailem için iyi olacağı iletildi. Türkiye Büyükelçisini bu konuda izah almak için davet ettim, lakin Ankara makamıma gelmemesi yönünde karar verdi" açıklaması yaptı.

AKP'nin seçim sonuçlarını etkilemeye dönük en çok tartışılan adımlarından biri de BM'nin denetiminde bulunan, 46 yıldır yerleşime ve turizme kapalı bir bölge olan Maraş'ın kısmen ziyarete yeniden açılması oldu. Seçimlere üç gün kala gündeme getirilen ve Ankara'da Erdoğan ile Tatar'ın basın açıklamasıyla duyurulan bu gelişme, Kuzey Kıbrıs'ın hükümet ortağı partisinden, başbakan yardımcısından, bakanlardan ve hatta Cumhurbaşkanı'ndan bile gizlendi. Skandal niteliğindeki bu gelişme üzerine, hükümet ortağı Halkın Partisi Başkanı ve Dışişleri Bakanı Kudret Özersoy'un istifa etmesi üzerine hükümet düştü.

Mustafa Akıncı ise konuyla ilgili olarak, "Yapılanlar demokrasi adına yüz karasıdır, seçimlere doğrudan müdahalenin devamıdır. Benim seçilmemem yönünde aylardır sistemli ve örgütlü çalışma yapılıyor. Bir senaryo yazılmış, Sayın Tatar'a da bu senaryoda figüranlık yapmak kalmıştır" açıklamasında bulundu.

AKP tarafından gündeme getirilen ve Kıbrıs'ın en önemli sorunlarından biri olan Maraş'ın bu şekilde seçim malzemesi haline getirilmesi, başta Yunanistan ve Güney Kıbrıs olmak üzere, BM, AB ve Rusya tarafından yapılan açıklamalarla

kınandı. Provokasyon olarak değerlendirilen bu adımdan vazgeçilmesi gerektiği bildirildi. Atılan adımın 1984'te alınan BM Güvenlik Konseyi kararlarına aykırı olduğu ifade edildi.

Seçim süreci boyunca yaşanan onlarca örnekte görüldüğü gibi, Kuzey Kıbrıs seçimlerine AKP'nin gölgesi düştü. Deyim uygunsuz Tatar seçimlere Erdoğan'la birlikte girdi. Mustafa Akıncı seçimden sonra yaptığı ironik açıklamayla bunu şu sözlerle dile getirdi: "Normal olmayan bir seçim süreci geçirdik. Tatar'ı kutluyorum, başarılar dilerim. Bu sonuçların çıkmasında rol oynayanları da tebrik ederim. Bu sonuçlar 45 yıllık siyasi hayatımın sonudur. Halkımıza hayırlı olsun."

Nihayetinde, Türkiye'deki dinci-faşistler her türlü yasadışı, gayri meşru, kirli yöntemi kullanarak, Kuzey Kıbrıs'ta kendi adaylarını seçtirmeyi "başarmış" bulunuyorlar. Böylece AKP, bölgedeki sorunlara çomak sokmak için yeni bir mevziye kavuşmuştur. Bunun kısa vadede AKP'nin derdine ne kadar deva olacağını zaman gösterecek. Fakat uzun vadede ada ve bölge halklarının lehine bir gelişme olmadığı tartışmasızdır.

DOĞU AKDENİZ'DE PROVOKASYONA DEVAM

İçeride koyu bir terör rejimi kuran AKP-Saray rejimini Kuzey Kıbrıs seçimlerinde konusunda asıl motive eden şey, Doğu Akdeniz'de bulunan petrol ve doğalgaz rezervleridir. Kuzey Kıbrıs'ı Oruç Reis gemisiyle sismik araştırma yapmaya ve Navteks ilan etmeye azmettiren de AKP-Erdoğan iktidarından başkası değildir. Türkiye'deki gerici-faşist iktidar, Kuzey Kıbrıs'ı bundan böyle saldırgan-yayılmacı dış politikasına daha çok alet edecektir.

Doğu Akdeniz'de sözü edilen rezervler bölge için önemli olmakla beraber, dünyada ezberleri bozacak, dengeleri sarsabilecek miktarda değildir. Mesela 10 trilyon metreküp olduğu ifade edilen doğalgaz rezervlerinin, dünya doğalgaz rezervlerinin sadece %5'i civarında olduğu tahmin ediliyor. Buna rağmen, telaffuz edilen miktarlar emperyalist tekellerin ve bölge ülkelerinin iştahını kabartmıyor da değil. Kuşkusuz Doğu Akdeniz'in altındaki bu zenginlikte, bölgede

karasuları bulunan diğer ülkeler gibi, Kuzey Kıbrıs ve Türkiye'nin de yararlanma hakkı var. Fakat AKP, iktidara geldiği ilk yıllarda izlediği, "komşularla sıfır sorun" politikasından kavgalı olmadığı komşusunun kalmadığı bir çizgiye savrulmuş, dış politikada saldırgan ve işgalci ve yayılmacı bir rotaya girmiştir.

AKP'nin, "masada olmak için sahada olmak gerekiyor" şeklinde formüle ettiği, Irak, Suriye, Libya, Doğu Akdeniz ve en son Azerbaycan'da uygulamaya koyduğu bu "stratejik derinlik" iflas etmiş, geriye elinde, "derin yalnızlık"tan başka bir şey kalmamıştır. Özellikle son yıllarda izlediği saldırgan ve yayılmacı politika, ona masalarda istediği yeri sağlamadığı gibi, bölge ülkelerinin hemen tümünün düşmanlığını kazandırmıştır.

Karadeniz'in aksine, "itilafı sular" olarak nitelendirilen Doğu Akdeniz'de, karasularının paylaşımı konusunda bile ciddi problemlerin olduğu bir bölgede var olan sorunlar, keşfedilen yeni enerji kaynakları ve Türk sermaye devletinin izlediği militarist ve saldırgan dış politikayla daha da çetrefilleşmiş, içinden çıkılmaz bir hal almıştır.

Buna rağmen izlediği politikada ısrar eden AKP-Erdoğan iktidarı, Kuzey Kıbrıs seçimlerinde istediği sonucu almanın verdiği motivasyonla, bundan böyle de bölgede provokatif militarist girişimlerine devam edeceğinin sinyallerini vermektedir.

"Kazanani" ve "kaybedeniyle", sorunların tarafı olan sermaye devletlerinin paylaşım kavgasından asıl zararlı çıkan ve bunun bedelini ödeyen, bölgenin emekçi halklarıdır. Zira gerilimlerin sonucu olan silahlanma, savaş, işgal veya ambargolardan asıl zarar görecektir olan emekçilerdir.

BURJUVA DÜZEN SORUNUN SEBEBİ, ÇÖZÜMÜN ENGELİDİR!

Kıbrıs sorunu, Türk sermaye devletinin 1974 'teki askeri işgal hareketinden öncesine dayanan uluslararası tarihsel bir sorundur. Kıbrıs adası 1571-1878 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları arasındaydı. 1878 sonrası Birleşik Krallık tarafından önce kiralandı, ardından da yönetimi tamamen ele geçirildi. Ada 1960'ta "Kıbrıs Cumhuriyeti" adıyla İngilizlerden bağımsızlığını kazandı.

1967'de Yunanistan'da gerçekleşen ABD destekli askeri darbenin ardından, 1974'te darbeci Yunan hükümetinin adaya yönelik müdahaleleri gündeme geldi. Bu gerici müdahaleler adadaki Türk ve Rum toplulukları arasında çatışmalara ve katliamlara varan sorunları tetikledi. Bunun üzerine, Türk sermaye devleti de dönemin Ecevit hükümeti eliyle, "adadaki Türkleri koruma" gerekçesiyle bir askeri hareket başlattı. Kıbrıs'ın kuzeyinde, adanın %38'lik bölümünün fiili işgaliyle sonuçlanan bu müdahalenin ardından, Kıbrıs bugünkü haliyle Kuzey ve Güney olarak ikiye ayrıldı.

Türk sermaye devleti o tarihten beri, Kuzey Kıbrıs için "garantör" ülke sıfatıyla, adada 30 bin kişilik bir askeri kuvvet bulundurmaya devam ediyor. Türk sermaye devleti 1983'te tek yanlı bir kararla, Kuzey Kıbrıs'ı, "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC)" adıyla bağımsız bir devlet olarak ilan etti. Fakat bu "bağımsız cumhuriyeti" kendisinin dışında, dünyada henüz tanıyan başka bir devlet yoktur.

Diğer tüm ulusal ve bölgesel sorunlar gibi, dünyanın çeşitli bölgelerinde uluslar arasında var olan sorunların burjuva düzende kesin ve kalıcı bir çözüme kavuşması mümkün değildir. Zira bir kurtlar sofrası olan emperyalist-kapitalist düzen ulusal, sosyal veya bölgesel sorunları çözmek değil, onları kendi stratejik çıkarları için kullanmak ve istismar etmek için uğraşır sadece. Bugün "burjuva demokrasininin beşiği" olarak kabul edilen bazı Avrupa ülkelerinde bile (Belçika, İspanya vb. gibi) ulusal sorunların yeniden boy göstermesi bunun güncel örnekleridir.

"Emperyalizmin stratejik dostları yoktur, sadece stratejik çıkarları vardır" belirlemesi, devletler arasındaki sorunlara yaklaşımın temel belirleyeni durumundadır. Uluslar arasındaki tüm ittifak ve ilişkilere yön veren bu gerçekliktir. "Uluslararası hukuk" denen şey de bu aynı anlayışın hizmetindedir. Bu düzende bir gün "dost" olan, ertesi gün düşman olabilmektedir. Mesela ABD Türk devletinin Afrin işgalini desteklerken, Doğu Akdeniz ve Ege'deki çıkışlarını mahkum etmekte sakınca görmemektedir.

Kıbrıs sorunu, Kürt sorunu, Karabağ sorunu gibi sorunlar, gerçek ve kalıcı bir çözüme ancak sosyalist bir düzende kavuşabilirler. Sovyetler Birliği şahsında sosyalizmin ulusal soruna bulduğu çözümler, hala aşılammış bir örnek olarak orta yerde duruyor. Toplumdaki her türlü sorunun yanı sıra, emekçi halklara derin acılar yaşatan ulusal ve bölgesel sorunlar için de taraf ülkelerin işçi ve emekçilerinin, bir kez daha sosyalizmin çözümünü, "Eşitlik, özgürlük, gönüllü birlik!" şiarıyla devrim mücadelesini yükseltmekten başka çaresi yoktur.

Saray rejimi Libya'da da masadan dışlandı

2011'de Libya'yı 7 ay havadan bombaladıktan sonra işgal eden NATO ve işbirlikçileri Kaddafi'yi paramiliter güçlere teslim ederek linç ettirmişti. İç savaş girdabına sürüklenen Libya paramparça edildi. 2014 yılında biri Trablus biri Tobruk merkezli iki savaş ağası hükümet kurdu. Bazı bölgeler kabileler tarafından kontrol altına alınırken, bazı bölgeler ise El Kaide, IŞİD gibi cihatçı çeteler tarafından işgal edildi.

Trablus'taki Ulusal Mutabakat Hükümeti (UMH) ile Tobruk'taki yönetim tarafından desteklenen Halife Hafter'in ordusu emperyalistlerle bölge gerici devletlerinin zorlamasıyla 21 Ağustos'ta ateşkes ilan etmişti. Ateşkes anlaşmasında Sirte ve Cufra kentlerinin silahsızlandırılmış bölge ilan edilmesi, aylardan beri askıda olan petrol üretiminin yeniden başlatılması, 2021'de seçimlerin yapılması, yabancı güçler ile paralı savaşçıların ülke topraklarından ayrılması gibi şartlar bulunuyor.

Mısır'ın başkenti Kahire'de seçime gidiş sürecini görüşen taraflar, askeri temsilcilerin katıldığı Cenevre'de ise Sirte ve Cufra'daki son durum ile yabancı güçlerin ülkeden ayrılmasının koşullarını görüşüyorlar.

UMH'ye bağlı çoğunluğu dinci çetelerden oluşturulan orduyu Türkiye ile Katar destekliyor. Türkiye, Kasım 2019'da UMH ile imzalanan askeri ve güvenlik işbirliği anlaşması kapsamında "eğitim ve danışma amacıyla" asker ve teçhizat gönderdiğini iddia etse de Libya'daki savaşa fiilen katıldı. Türk ordusunun yanı sıra Suriye'den Libya'ya taşınan binlerce maaşlı cihatçı ile savaşın ortasında yer aldı.

Hafter'in en büyük destekçileri ise Rusya, Mısır, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Fransa'dır. BAE'nin fonladığı bir Rus özel şirketi olan Wagner, Libya'ya paralı savaşçı gönderiyor. Hafter silah ve maddi desteği de bu ülkelerden alıyor.

14 Ekim'de Avrupa Birliği, Wagner'in sahibi ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'e yakınlığıyla bilinen Yevgeny Prigozhin'in, "Libya'daki durumun istikrara kavuşması için açıklanan önleyici adımlar" kapsamında yaptırımların hedefinde olduğunu açıklamıştı.

Siyasi ve askeri heyetlerin görüşmelerinin tamamlanmasından sonra, Kasım ayında iki savaş ağasını Tunus'ta bir masa etrafında buluşturma hedefi de var. Libya üzerinde etkili olan güçlerin bu hamlesi, AKP-MHP rejiminin çapının sınırlarını bir kez daha gözler önüne serdi. Zira tüm bunlar olurken, kenardan izlemek zorunda kaldılar.

Daha önce Berlin, Moskova ve İtalya'da yapılan görüşmelerde UMH Başbakanı Fayez el Sarrac ile General Halife Hafter katılmıştı. Ancak iki isim aynı odada ya da aynı masa etrafında bir araya gelmeyi reddettikleri için, görüşmeler arabulucular tarafından yürütülmüştü.

Trablus'taki Yüksek Devlet Konseyi ile Tobruk'taki Temsilciler Meclisi heyetleri, seçime giden geçiş sürecinin kriterlerini belirlemek için geçen hafta Kahire'de görüşmelere başladılar.

11 Ekim'de başlayıp üç gün süren görüşmelere, 2014'te yeni anayasa oluşturulmasına katkıda bulunması için BM'nin belirlediği 60 kişilik komisyondan temsilciler de katıldı. Komisyon, 2017'de bir taslak metin oluşturmuş ancak hiçbir zaman referanduma gidilememişti. Yerel Libya basınına göre taraflar Kahire'de, bu taslak metnin üzerinden bir referanduma gidilmesini görüştüler.

CENEVRE'DE "ATEŞKES"

Öte yandan savaşa ilişkin BM nezdinde yapılan Libya görüşmeleri için Ocak 2020'de Berlin'de gerçekleştirilen Libya konferansında karar verilmişti. Libya'da savaşan taraflar, İsviçre'nin Cenevre kentinde 22 Ekim'de ateşkes anlaşması imzaladı. Libya'da iç savaşın sonlandırılması için taraflar arasında İsviçre'nin Cenevre kentinde imzalanan 'ateşkes anlaşması' Birleşmiş Milletler'in (BM) Libya Özel Temsilcisi Stephanie Williams tarafından duyuruldu.

Anlaşma gereği, ülkedeki yabancı askeri güçlerin de üç ay içinde Libya'yı terk etmesi gerekiyor. Ateşkes uyarınca, tüm birliklerin üslerine geri dönmesi, esirlerin takas edilmesi, savaşçıların terk ettiği bölgelerde de ortak polis gücünün görev yapması bekleniyor.

Avrupa Birliği'ne üye emperyalist

odaklar ise, bir yandan Doğu Akdeniz ve Libya'daki enerji kaynaklarını kendi lehlerine güvence altına almaya çalışıyorlar, diğer taraftan Libya üzerinden Avrupa'ya yönelen Afrika kaynaklı göç dalgasını engellemek için bir dizi kirliliği hesap içindeler.

Avrupa, Cenevre'de taraflarla BM nezdinde varılan 'barış anlaşması' ile göçmenlerin Avrupa'ya geçiş için kullandığı güzergahların başında gelen ülkelerden biri olan Libya ile yaptığı sınır anlaşmalarının uygulanabilmesini ve yasa dışı göçün önüne geçilmesini umuyor.

Türk ordusu ile maşa bağladığı binlerce cihatçı çeteyi Libya'ya taşıyarak savaşa giren AKP-MHP iktidarı denklemin dışında kaldı. Yayılmacı-fetihçi heveslerle savaş dalan rejimin Libya yağmasından büyük bir pay kapma hesabı çökmüş görünüyor. Fetihçi politikanın bir hamlesi daha fiyaskoyla sonuçlanmış oldu.

UNUTULANLAR...

NATO saldırısıyla başlayan savaşların bedelini Libya halkı ödedi. Ancak görüşmelerde/pazarlıklarda hesaba katılmayan taraf da bu halk oldu. Kimi zaman protesto gösterileri yapılsa da, yazık ki, halen ortada emekçileri temsil eden siyasi bir güç görünmüyor.

Bu Kuzey Afrika ülkesinde savaşın sona erdirilmesi için Cenevre'de El Sarrac-Hafter tarafları arasında imzalanan ateşkes her ne kadar "barışa yönelik önemli bir adım" diye lanse edilse de barışın kendisi olamayacağı kesin.

Her şeyden önce enerji kaynakları üzerinde egemenlik kurmak isteyen emperyalist odaklar, Libya'daki savaşın ve iç savaşın bizzat fitilini ateşleyenlerdir. Emperyalist odaklar bu isteklerinden vazgeçmiş değiller. Her ne kadar 'masada barış sağlanmış' görünse de sahada bunun en azından şimdilik, sağlanması kolay görünmüyor. Emperyalist odaklar ve işgalci güçler sökülüp atılmadığı sürece bu mümkün olmayacaktır.

Dolayısıyla bölge halkları emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin hesaplarını bozacak bir mücadeleyi yükseltmedikçe, Libya'nın kanlı bir av ve paylaşım sahası olmaktan kurtulması kolay değil.

Salgın yayılıyor 'sağlık emekçileri tükeniyor'

Tüm dünyayı etkisi altına alan, resmi rakamlara göre bir milyondan fazla kişinin ölümüne sebep olan koronavirüs salgını, Türkiye'de de kontrolsüz bir şekilde yayılıyor. Çünkü virüsün tespit edildiği günden bu yana sermayenin isteği ve T. Erdoğan'ın emriyle "çarklar dönmeye" devam etti. Yani toplumun sağlığını riske atmak pahasına fabrikalarda, işletmelerde, maden ocaklarında üretim devam ettirildi. Yaşamın hiçbir alanında emekçileri koruyan ciddi önlemler alınmadı. İşçiler, emekçiler, sağlık emekçileri bu ihmalin bedelini hayatlarıyla ödediler/ödüyorlar. Türkiye'de resmi rakamlara göre (ki, resmi rakamlar daima gerçeği gizler) 10 bine yakın insan yaşamını yitirirken, 50'nin üzerinde hekim, 100'ün üzerinde ise sağlık emekçisi hayatını kaybetti.

GÖSTERMELİK ÖNLEMLER

Pandeminin yayılmasında herhangi bir kontrol sağlanamadığı halde kademele bir şekilde atılan normalleşme adımlarına yüz yüze eğitim de eklendi. Sadece bir hafta içinde 6 okulda öğrenci ve öğretmenlere virüs bulaştığı tespit edildi. Salgının kontrol altına alınması için gerekli tedbirler hiçbir zaman alınmadı. Son durumda da iktidarın aldığı önlemler maske, hijyen, mesafe sınırlarında kaldı. Saraydan aldığı emirle salgının boyutlarını gizleyen Sağlık Bakanı, deşifre olunca

her vakanın hasta olmadığı saçmalığının arkasına sığındı. Bilimi hiçe sayan, toplumu dikkate almayan tutumlar, baştan beri süreci şeffaf yönetmediklerinin itirafıdır aynı zamanda. Test yapma, hastaneye yatış gibi kriterlerin sürekli değiştirilmesi de toplumun salgın hakkında doğru bilgiye ulaşmasına engel oldu/oluyor. Günün sonuna doğru açıklanan turkuz tablonun salgının gerçek boyutlarını göstermekten uzak olduğunu hekimler defalarca dile getirdiler. AKP-MHP rejiminin Türk Tabipleri Birliği'ne pervasızca saldırmasının nedenlerinden biri de, gerçeği halka açıklamak için hekimlerin çaba harcamasıdır.

SAĞLIK EMEKÇİLERİNİN ÇALIŞMA KOŞULLARI AĞIRLAŞTI

Gerçek verilerin toplumdan gizlendi-

ği pandemi sürecinde sağlık emekçilerinin koşulları da gittikçe ağırlaştı. Pandeminin ilk dönemlerinde yeterli koruyucu ekipman bile sağlanmadan çalışma saatleri uzatıldı, iş yükleri arttı, ek ödemeleri yapılmadı.

Covid-19'a toplumun genelinden 14 kat daha sık yakalanma riski olan sağlık emekçileri bu dönemde pek çok açıdan tükenen duruma düşürüldü. İş yükünün ağırlığı, bedensel yıpranma, yeterince saygı görememe, suçlanma ve şiddete maruz kalma gibi nedenler ruhsal olarak da tüketici oldu. Sürekli yoğun bakıma ihtiyacı olan hasta ile ilgilenmek, hastaların birden kötüleşmesi, bazılarının hayatını kaybetmesi... Tüm bunlara maruz kalmak/şahit olmak da sağlık çalışanlarını ruhsal açıdan yordu. Bundan dolayı mesleği bırakma düşüncesi yaygınlaştı. 900'den fazla sağlık çalışanı ise bu dö-

nemde istifa etti.

Hal böyleyken sağlık emekçileri gerektiğinde test yapma imkanından yoksunken, AKP'lilerin her gün test yaptırması pandemiden kimlerin korunduğunu bir kez daha gözler önüne serdi.

SUÇLU İKTİDAR TTB'YE SALDIRIYOR

Salgın sürecini yönetememenin göstergesi olarak önce topluma saldırın iktidar ardından hekimlere ve diğer sağlık emekçilerine yöneldi. Zor şartlarda mesleğini icra etmeye çalışan hekimlerin meslek örgütü olan TTB'ye dönük faşist saldırılar iktidarın halk sağlığını koruma konusundaki başarısızlığının/vurdumduymazlığının da göstergesidir aynı zamanda.

AKP-MHP iktidarının salgın sürecinin seyrine dair halka yalan söylemesinin, tutarlı bir politika izlememesinin bedelini işçiler, emekçiler ve sağlık çalışanları ödüyor. Koronavirüs kadar önemli bir sorun olan sağlık emekçilerinin tükenmesi, doğrudan toplum sağlığını da etkileyen bir sorundur. Sağlık emekçileri başta olmak üzere tüm emekçilerin önünde toplum sağlığını hiçe sayan bu düzene karşı mücadeleyi yükseltmek dışında bir yol yok. Emekçiler mesleklerini, sağlıklarını ve yaşamlarını ancak mücadele ettiklerinde koruyabilirler.

K. DÜŞGÖR

Engellere rağmen madenciler direnişte

Soma ve Ermenek'te Uyar Madencilik tarafından hakları gasp edilen işçiler, devletin kolluk güçlerinin engellemelelerine rağmen direnişlerini sürdürüyor.

Bağımsız Maden-İş'in de katılımıyla işçilerden oluşan heyet 21 Ekim günü Ankara'da milletvekilleriyle görüştü. Vekillerden bir kez daha "söz" alan işçiler, görüşmelerin sonrasında Madenci Anıtı önünde açıklama yapmak istedi, fakat polis engeliyle karşılaştı. İşçiler engele rağmen gasp edilen tazminatlarını alana kadar mücadele edeceklerini vurgulayarak açıklamalarını sonlandırdı.

Bağımsız Maden-İş yöneticisi Kamil Kartal polis taciz ve dayatmalarına tepki gösterirken, işçiler tazminatlarını alana kadar direnişe devam edeceklerini vurguladı.

Görüşmelerle ilgili açıklama yapan Bağımsız Maden-İş "Heyetimizin görüş-tüğü yetkililer 10 gün içinde somut çö-

züm sözü verdiler. Uyar Maden işçileri yarından itibaren Soma'ya dönmeden Kırkağaç Çam'ında sorun somut olarak çözülmüncüye kadar mücadeleyi sürdürecektik!" ifadelerini kullandı.

Görüşmelerin ardından Manisa Salihlid'deki direniş alanında Bağımsız Maden-İş Örgütlenme Sekreteri Başaran Aksu son durumu aktarırken, işçiler "Direne direne kazanacağız!" sloganıyla gelişmeleri karşıladı.

MANISA'DA ENGELLERE DEVAM

Aldıkları karar doğrultusunda ertesi gün Manisa'da Kırkağaç Çamlığı'nda direnişlerini sürdürmek isteyen madenciler, yine jandarma engeliyle karşılaştı. Vekillerle görüşmeler sonucunda

işçilerin direnişi Kırkağaç Çamlığı'nda sürdürme kararıyla ilgili Manisa Valiliği de sözde onay vermişti. Fakat işçilerin çamlığa girişine jandarma barikat kurdu.

Aileleriyle birlikte Kırkağaç Çamlığı'na yürüyüş gerçekleştirmek isteyen işçiler önlerinin kesilmesine tepki gösterdi. İşçilerin direniş kararlılığı sonucunda 23 Ekim'de işçiler Kırkağaç Çamlığı'na da giriş yaptı. İşçiler dayanışma ziyareti gerçekleştirenlerle birlikte eylemlerine devam etti.

ERMENEK'TE DE DİRENİŞ SÜRÜYOR

Öte yandan Ermenek'te de gasp edilen maaşları için direnişlerini sürdüren Uyar Madencilik işçileri Güneyyurt Belediye Meydanı'nda basın açıklaması

yaparak taleplerini bir kez daha haykırıldı ve haklarını almadan geri dönmeyeceklerini vurguladı. Açıklamada "Bizim 15 aydır yatmayan maaşlarımızı lütfen gibi sundular. İşten çıkarılan arkadaşlarımızın işe iadesi sağlanmadan bu eylem bitmeyecek!" ifadelerini kullanan işçi, 54 gündür mücadele ettiklerinin altını çizerek "Bizim karşımıza engeller çıkaran devlet neden 1 kişiden hesap sormuyor" diye tepkisini ortaya koydu. İşçilerin talepleri şöyle:

"Maaşlarımızı alamayan arkadaşlarımızın maaşları derhal ödensin.

Tüm Tazminat mağdurlarının tazminatları ödensin.

BES kesintileri ödensin.

Madenlerde gerekli işçi sağlığı ve iş güvenliği koşulları yerine getirilsin.

İşten atılan işçiler derhal geri alın-sın."

Tarım işçisi çocuklar kapitalizmin kurbanları

“150 çadırın bulunduğu köyde kadını, çocuğu, yaşlısı ve genciyle yaklaşık 600 kişi zor şartlarda yaşam mücadelesi veriyor.” “360 dönümlük dikenli tarlalarda sabah saat 06.00’den akşam 20.00’ye kadar soğan topluyorlar.” “İşçiler ancak 7 torba toplarlarsa 50 lira kazanabiliyor.” “İçecek su yok, elektrik yok...” “Tarım işçilerini taşıyan araç kaza yaptı, 20 kişilik araca 40 kişinin bindirildiği ortaya çıktı...”

İlkbahardan sonbahara kadar tarım işçileri bu tür haberlere konu oluyorlar. Dramatik bir sorun yaşanmadığı sürece adlarını anan olmuyor. Genellikle ürünlerin hasat zamanına göre farklı kentlerde çalışan mevsimlik tarım işçileri, insanlık dışı çalışma ve yaşam koşullarına maruz bırakılıyor. İlkbahardan sonbahara kadar göçebe bir yaşam yaşıyorlar. Sabahın köründen öğlenin sıcaklığına, akşamın karanlığına kadar çalışarak, toprağın bize sunduklarını ekiyor, yetiştiriyor, hasat ediyorlar. En zor işi yapıyorlar ama en düşük ücreti alıyorlar. Büyük bir çoğunluğu güvencesiz, sigortasız çalıştırılıyor.

Sendikanın ise adı bile anılmıyor. Mevsimlik tarım işçileri genellikle ailecek hareket ediyor ve çadırlarda konaklıyorlar. 2018 TÜİK verilerine göre 4 milyon 983 bin tarım işçisi bulunuyor Türkiye’de. Mevsimlik tarım işçiliğinin yaş sınırı ise yok.06 yaşından 70 yaşına kadar, bir meyveyi kavrayabilecek her el sömürünün de muhatabı olabiliyor.

Mevsimlik tarım işçiliğinin en büyük sorunlarından birisi de çocuk işçiliği. Türkiye’de çocuk işçiliğinin en fazla olduğu alan tarım sektörü. Son dönemde ise gittikçe artan çocuk ölümleri haberleri alır olduk.

10 Ekim günü, patates hasadı için Sivas’a gelen tarım işçilerinin çocukları karbonmonoksit zehirlenmesi yaşadı. Yaşları 4 ile 12 arasında değişen 4 çocuk çadırın içinde ısınabilmek için tenekede ateş yakmıştı, uyuduklarında zehirli gaz maruz kaldılar.

12 Ekim günü, Antalya’nın Serik ilçesinde bir serada çalışan Suriyeli anne ve baba çalışmak için 6 aylık bebeklerini kaldıkları konteyner barakada bırakarak

seraya gittiler. Bir süre sonra konteyner yanmaya başladı. Baba, çocuğunu yanğının içerisinden çıkarmış olsa da bebek kurtarılamadı.

13 Ekim günü, Kayseri’nin Develi ilçesinde çadırda kalan mevsimlik tarım işçisi bir aile, kömür sobasını yakıp uyudu. Gece geç saatlerde iki işçi mide bulantısı ve baş dönmesi şikâyetiyle uyanıp sağlık ekiplerini aradı. 4’ü çocuk 7 kişinin sobadan sızan karbonmonoksit gazından zehirlendiği belirlendi. Yaşları 9 ve 16 arasında değişen çocuklar ile aileleri hastaneye kaldırıldı.

14 Ekim günü ise, Urfa’dan Eskişehir’e mevsimlik tarım işçisi olarak gelen ailenin 13 yaşındaki kızları Gamze Kakız, Sakarya Nehri kıyısında ayağını yıkadığı sırada dengesini kaybederek suya düştü. Gamze, boğularak yaşamını yitirdi.

Kapitalizm, bir çocuğun kol gücünden bile faydalanacak, onu sömürecek kadar vahşi bir düzendir. Bu düzenin temsilcileri ise bu sömürüyü meşrulaştırmak için ellerinden geleni artlarına koymuyorlar. Çünkü ucuz iş-gücü olarak çocuk işçilik, en karlı sömürü alanıdır da aynı zamanda. Bundandır ki Milli Eğitim Bakanı, kalkıp sosyal medya hesabından tarlada çalışan bir çocuk ile fotoğrafını paylaşarak “Geçtiğimiz pazar günü mevsimlik işçilerin çocuklarıyla tarladaydım. Yaz tati-

li kitaplarını, bir salkım domatesle takas ettik. :) Öğretmenlerimizden, müdürlerimizden bir ricam var: Yolunuzu tarlalara düşürün bu yaz. Çocuklara kitabını verin, sohbetinizi verin lütfen...” diyebiliyor.

Gelen tepkiler üzerine bu sefer de MEB, “hafta sonu ailelerinin yanına gelen” gibi ifadeler ile çocukları tarlada çalışmıyor da, oyun oynayıp vakit geçiriyormuş gibi lanse etmeye çalıştı. Sosyal medya hesabından “Şanlıurfa’nın Siverek ilçesi kırsalında hafta sonu tatilinde ailelerinin yanında tarlada vakit geçiren öğrenciler için EBA Mobil Destek Aracı hizmet verecek.” gibi bir asparagas haberin paylaşımını yaparak müjde(!) verebiliyor. İşte bu anlayış, bu bakış açısı çocuk işçiliğini teşvik ediyor, çocukların istismarına ve hatta ölümlerine neden oluyor.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Meclisi’nin raporuna göre, 2019 yılında en az 67 çocuk iş cinayetine kurban gitti. Yüzde 60’ı tarım işkolunda çalışıyordu; ölen her 5 çocuktan 3’ü tarım işçisiydi. Rakamlar korkunç bir gerçekliğin sadece “resmi” kayıtlara geçen kısmını yansıtıyor. Çocuklar özellikle de korona sürecinde eğitime daha da uzak kaldıkları gibi, aileleriyle birlikte güvencesiz, sağlıksız ve tehlikeli koşullar altında ölüm ile burun buruna çalışmak zorunda bırakılıyor.

M. NEVRA

Onur İnce gözaltına alındı

Sınıf devrimcisi Onur İnce 23 Ekim’de İstanbul’da gözaltına alındı.

İnce’nin Kocaeli Gebze soruşturmasından dolayı bekçiler tarafından gözaltına alındığı, SEGBİS’le mahkemeye çıkarılacağı öğrenildi.

İstanbul Anadolu Adliyesi’nde SEGBİS için bekletilen İnce, savcılığın keyfi tutumuyla “Ümraniye Güvenlik Şube’ye” götürüldü. Kocaeli

Savcılığı’nın “karakol ifadesinin alınmadığı” bahanesini öne sürdü.

Kocaeli Savcılığı, karakolda gerçekleştirilen ifade işlemlerinin ardından savcılık ifadesini de ertesi güne bıraktı. İnce’nin gözaltında bir gün daha kalmak üzere Atakent Karakolu’na götürüleceği ifade edildi. Sonrasında ise Kocaeli TEM’e götürüleceği belirtildi.

Gebze’de işçi ve emekçilerin haklı davasını yükseltme mücadelesi veren Gebze İşçilerin Birliği Derneği sermaye devletinin tacizleri altında mücadelesini sürdürüyor.

15-16 Haziran Büyük İşçi Başkaldırısı’nın 50. yıldönümü öncesinde yapılan gözaltı saldırısıyla dernek başkanımız ve üyemiz tutuklanmıştı. Baskılara rağmen kalan üyeler ve mücadele dostlarıyla sınıf çalışmasından geri adım atmadan mücadelemizi sürdürüyoruz. Tutuklamalarla yetinmeyen sermaye devleti dernek üyelerimize yönelik tacizlerini

sürdürüyor.

Bir dernek çalışanımız bugün gözaltına alınırken, gözaltısı keyfi bir şekilde uzatıldı. Bir başka üyemiz de Çayırova karakolu tarafından ifadeye çağrıldı. Tümümüzle herkese açık olan faaliyetlerimiz bilinmiyormuş gibi, faaliyetlerimiz üzerinden “yasadışı faaliyet” çarpıtmasıyla üyelerimiz suçlanırken, üstü kapalı tehditler de savruldu.

İşçi ve emekçilerin mücadelesini en-

Baskılarınız bizleri yıldırılmaz!

gellemek için her türlü olanağı kullanan sermaye devleti ve kurumları bu baskılarla, işçi ve emekçilerin artan öfkesinin eyleme geçmesini engelleme çabasındalar. Son dönemde pandemiyle daha da artan sömürü ve baskı koşulları, işçi ve emekçileri gittikçe sefaletle itiyor. Diğer yandan sermayedarlar kârlarına kâr katmakta, devleti yönetenler de bolluk ve ihtişam içinde yaşamakta ve sermayeye hizmetlerini eksik etmemektedir.

Bu tabloda işçi sınıfının ve emekçilerin öfkesi de tırmanmakta, AKP-MHP rejimi baskı ve terörü tırmandırarak kendi bekasını korumaya çalışmaktadır. Fakat bu çabalar boşadır.

Bu yağma ve sömürü düzenini değiştirme mücadelemiz artarak devam etmektedir. Baskılarınız, gözaltılarınız ve tutuklamalarınız bizleri yolumuzdan döndürmeyecektir. İşçi ve emekçilerin haklı davasını büyütme devam edeceğiz. Tüm emek dostlarını da mücadeleyi büyütme çağırıyoruz.

GEBZE İŞÇİLERİN BİRLİĞİ DERNEĞİ

Türkiye'de işçi hareketi

Şefik Hüsnü

Türkiye'de komünist hareket ve emekçilerin durumu

Şefik Hüsnü

Türkiye işçi sınıfı hareketinin yapay olarak politikacılar tarafından yaratılmış olduğunu söylemekten ve onun tarihini tamamen tahrif etmekten başka bir anlam taşımaz. Ne var ki, gerçekler bu iddiayı yalanlıyor.

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI

Türkiye'nin 11 milyonluk nüfusunun yaklaşık olarak 250 bini işçidir. Aşağı yukarı 400 bin aile olarak tahmin edilen tarım işçileri (gündelikçiler) bunun dışındadır. Gerçek anlamda sanayi işçilerinin sayısı, demiryolu işçilerini saymazsak, 60 bin kadardır. Sonuç olarak, ülkedeki her bin kişiye yirmi üç şehir işçisi ve otuz yedi tarım gündelikçisi düşmektedir ki, bu da işçilerin yaklaşık olarak yüzde 6'sıdır. Bu oran, Balkan ülkelerindeki ya da diğer tarım ülkelerindeki orandan düşük değildir. Bazı büyük şehirler, binlerce işçinin yaşadığı gerçek sanayi merkezleridir. Örneğin İstanbul'da 70 binin üstünde, İzmir'de ise 40 binin üstünde işçi vardır.

Tarım işçileri bugün her türlü örgütlenmeden, hatta en ilkel bir örgütlenmeden bile yoksundur. Ama Türkiye işçi sınıfının bunun dışında kalan bölümü, oldukça uzun bir zamandan beri sendikal örgütlenme yoluna girmiş bulunuyor. İşçi

örgütlerinin çoğu 20 yılı aşkın bir süredir varlıklarını sürdürmekte, zanaatkar derneklerinin kuruluşu ise daha da gerilere gitmektedir.

Zanaatkar derneklerinde örgütlenmiş işçilerin sayısı, 62 bin olarak tahmin edilmektedir. Böylece işçilerin yüzde 24'ü sendikalarda örgütlenmiş bulunuyor. Sendika örgütlerini dört gruba ayırmak mümkündür: Hem işçilerin hem de işverenlerin üye olabildiği zanaatkar dernekleri (26), reformcu olarak nitelenebilecek olan ve ufak tefek mesleki çıkarlardan başka bir şey savunmayan bağımsız sendikalar (18), ayrıca Profintern'e (Kızıl Sendikalar Enternasyonal) yakınlık duyan 19 sendika ve 16 devrimci sendika, yani toplam olarak 79 işçi örgütü vardır. Devrimci sendikaların kurulması, büyük ölçüde 1919 yılından sonra komünistlerin eliyle olmuştur. Reformcu sendikalarla Profintern'e yakınlık duyan sendikaların çoğu 1908'den bu yana mevcuttur.

Bütün bunlardan, Türkiye işçi sınıfının

canlı bir örgütlenme süreci içinde bulunduğu ve farklılaşmanın daha şimdiden oldukça ilerlemiş olduğu sonucu çıkarılır.

İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİN KENDİLİĞİNDENLİĞİ

Bazı yoldaşlar, Türkiye işçi sınıfı hareketini komünistlerin yarattığını söylüyorlar. Bu yoldaşlara göre, komünistlerin sağladığı itici güç olmasaydı, çoğunluğu cahil ve gelişmemiş olan işçiler, terörün etkisiyle tamamen pasifliğe sürüklenirlerdi vb.

Böylece, komünist faaliyetin önemini daha iyi vurgulayabilmek amacıyla, Türk işçi sınıfının kendiliğinden hareketi inkar edilmektedir. Bu da, Türkiye işçi sınıfı hareketinin yapay olarak politikacılar tarafından yaratılmış olduğunu söylemekten ve onun tarihini tamamen tahrif etmekten başka bir anlam taşımaz. Ne var ki, gerçekler bu iddiayı yalanlıyor.

Türkiye işçi sınıfının kültür düzeyinin

1- UZUN BİR GEÇMİŞİ OLAN SENDİKALAR:

Bu sendikaların çoğunluğu 1908 ile 1909 yıllarında halkın coşkunluk içinde olduğu dönemde kurulmuştu. Bu sendikaların ortak özellikleri, pasif olmaları, aşırı derecede tedbirli olmaları ve işçi örgütlerinin görevleri konusunda sınırlı bir bakış açısına sahip olmalarıydı. Faaliyetleri sırasında hiçbir zaman meslekî taleplerin sınırını aşmadılar. Bu sendikaların başlarında genellikle yaltakçı ve yivici eski memurlar bulunuyordu.

Genç işçi örgütlerine ise ancak, dernekler yasası çerçevesinde, işçi dernekleri şeklinde izin veriliyordu. Çeşitli sanayi kollarındaki sendikaların çoğunluğu bu dönemden kalmaz. Dünya savaşından sonra daha çağdaş ve etkin örgütler kuruldu. 1919 yılından itibaren **komünistler** sahneye çıktılar.

Komünistlerin yanı sıra, **İkinci Enternasyonal**'in ajanları da kendilerini işçi sınıfı önderleri olarak gösterdiler. Kendilerine sosyalist adını veren maceracılar, işgal kuvvetlerinin desteğiyle, kısa zaman içinde birkaç bin taraftar kazanmayı başardılar. Bu, ilk bakışta etkileyici olan, fakat aslında sağlam temeli olmayan yapay bir hareketti.

Bazı iktisadî gerçekler, bu ani gelişmeyi kolaylaştırmıştı. Paranın değeri hızla düşmüş, yiyecek fiyatları yükselmişti. Ücretlerin bu değişen duruma uydurulması, yani yükseltilmesi gerekiyordu. Birkaç başarılı grev bu gelişmeyi hızlandırdı. Bu hareketin kolayca kazandığı başarılar, işçilerin gözünde örgütlerin itibarını yükseltti ve propaganda faaliyetlerini kolaylaştırdı. Ne var ki, işgal kuvvetlerinin çekilmesiyle bu geçici durum sona erdi: Bu yapay örgütler, iskambil kağıdından evler gibi yıkılıp gittiler.

Bugün Türkiye'de işçiler **üç çeşit sendikada** örgütlenmiş durumdadır.

2- BURJUVA PARTİLERİ TARAFINDAN KURULMUŞ OLAN VEYA YÖNETİLEN SENDİKALAR:

Bunların arasında **İstanbul** vapur işçilerinin ve rıhtım işçilerinin sendikaları vb. vardır. Yöneticileri **İttihatçıların** ya da **Kemalistlerin** adamlarıdır. Bununla birlikte bu sendikalar, işçilerin baskısı

karşısında **komünistlerle** sık sık birlikte çalışmak zorunda kalmaktadırlar.

Umumî Amele Birliği de bu türden bir sendikadır. Geçen yıl hükümet, bu Birliğin sekreterini ve bazı yöneticilerini komünist ajitasyon yaptıkları iddiasıyla tutuklatmış ve kürek cezasına çarptırdı. Fakat, bu olaylar üzerine toplanan Kongrede, komünist oldukları bilinmeyen bazı devrimciler yönetime seçildi ve bütün Kemalist ajanlar saf dışı bırakıldı. Bu sendika, bugün tamamen Komünist Partisi'nin etkisi altındadır.

3- KOMÜNİSTLER TARAFINDAN KURULMUŞ OLAN VE TAMAMEN KOMÜNİSTLERİN ETKİSİ ALTINDA BULUNAN SENDİKALAR:

Bu sendikalar çoğunlukla taşrada kurulmuştur. Devrimciler duruma tamamen hakimdirler. Ülke kanunlarının imkân verdiği ölçüde, **Kızıl Sendikalar Enternasyonal**'nin talimatlarını yerine getirmeye çalışmaktadırlar. Yukarda adı geçen sendika, İngiliz-Rus Komitesine katılmıştır. **Ankara** cephanecileri, Eskişehir demiryolu işçileri, Balya maden işçileri, Edirne şoförleri, tamircileri ve demiryolu işçileri, **İzmir** maden işçileri ve dokumacıları vb. bu gruba dahildir.

Eski loncalardan da söz etmek gerekir. Bunların bazılarında sömürülenlerle sömürenler bir çatı altında birleşmişlerdir. Saraçların, kunduracıların bir kısmı, fırıncıların bir kısmı vb. için durum böyledir. Loncalar şehir yönetiminin denetimindedir ve çalışma şartlarının dü-

zenlenmesinde bazı yetkilere sahiptirler. Bu loncaları tamamen tasfiye etmek için güçlü bir hareket vardır. Bazı meslek dallarında işçiler kitleler halinde loncaları terk etmekte ve sendikalar kurmaktadırlar (kunduracılar, fırıncılar vb. gibi).

Türkiye'deki işçi sayısı ise, sendikaların kesin olmayan verilerine göre, 250 binden fazladır. Bunların 40-60 bini yani dörtte biri, sanayi işçisidir. Bu işçilerin ise sadece yüzde 25'i örgütlüdür, işçi sınıfının sayısı ile örgütlenmesi eşit bir şekilde gelişmemiştir. Bu, iktisadî durumun istikrarsızlığının doğal bir sonucudur.

Yukardaki sayılara tarım işçileri dahil değildir. İşgüçlerini satan topraksız köylü ailelerinin sayısı 500 bin kadar tahmin edilmektedir. Toprağı işleyen bu gündelikçiler Zonguldak bölgesinde kömür madenlerinde de çalışmaktadırlar. Aynı durum, işçilerin sırayla pamuk tarlalarında, çırçır ve dokuma fabrikalarında çalıştıkları Adana'da da görülmektedir. Bu şartlar, tarım işçileriyle şehir işçilerinin yakınlaşmasını kolaylaştırmakta, her ikisinin ittifakını ve uyum içinde hareket etmelerini sağlamaktadır.

Türkiye işçi sınıfı henüz siyasî bakımdan örgütlü değildir. Bugün için sadece Türkiye Komünist Partisi işçi sınıfı adına illegal bir siyasî çalışma yürütmektedir. Son on yıl içinde birçok defa legal bir işçi partisi kurmak için çalışıldıysa da, ümit verici bir sonuç alınmadı. **Amele Partisi, Sosyalist Fırka, Müstakil Sosyalist Fırka, Sosyal Demokrat Parti, İşçi ve Çiftçi Fırkası** işçilerin ilgisizliği yüzünden birbirini ardı sıra faaliyetlerini durdurmak zorunda kaldılar. Sadece İşçi ve Çiftçi Fırkası, dünya savaşının sonrasındaki ilk yıl içinde belli bir rol oynadı ve çok sayıda işçiyi etkisi altına aldı. Daha sonra, bu partinin bazı örgütleri Türkiye Komünist Partisini kurdular.

Türk işçilerinin en temel hakları hâlâ gaspedilmiş durumdadır. Batı ülkelerinin işçileri ise, yasalarla belirlenmiş olan bu temel haklara yıllardır sahiptirler. Türk işçisi henüz sekiz saatlik işgünü nedir bilmemektedir. Türk işçisi için işgünü, güneşin doğuşuyla başlamakta, batışına kadar sürmektedir. Bazı mevsimlerde işgünü 15-17 saati bulmaktadır. İşçilerin gerçek anlamda bir sendika kurma hakları yoktur. İşsizlik, iş kazası, hastalık ve ihtiyarlık sigortaları yoktur. Kadın ve çocuk işçiler,

sömürücünün insafına terk edilmişlerdir. İşyerinde işçinin sağ. İğnini koruyacak en ufak bir tedbir bile bulunmamaktadır.

İşçi sınıfı yıllardır çeşitli alanlardaki haklarını ve güvenliğini güvence altına alacak bir yasanın çıkmasını istemektedir. Böyle bir yasa hâlâ çıkmamıştır ve millî burjuvazinin istenen şekilde hemen böyle bir yasa çıkartması olanağı da yoktur, zira millî burjuvazi sermaye biriktirme dönemine girmiştir. Millî burjuvazi bu amaçla, işgücünü iligine kadar sömürebilmek için, yabancı sermayeyle karma şirketlerde birleşmeye çalışıyor. Türkiye, sömürgelere ve dış pazarlara sahip olmadığı için, millî burjuvazi sermayesini ancak emekçi kitleleri ve yerli pazarı sonuna kadar sömürerek çoğaltabilir. Bu ise, küçük burjuvazinin ve köylülüğün geniş tabakalarının parçalanmasına ve üretim merkezlerine akın etmesine yol açacaktır. Dolayısıyla milliyetçiler açısından, işçilerde sınıf bilincinin uyanmasını ellerinden geldiği kadar ertelemek ve işçileri her bakımdan örgütsüz bir durumda tutmak, can alıcı bir önem taşıyor.

Türkiye işçileri, arkalarında uluslararası proletaryanın desteğini hissederek, burjuvazilerine karşı çıkmaktadırlar. Ayrıca daha şimdiden devrimci Marksistlerden ve örgütçülerden oluşan sağlam bir kadroya sahiptirler, işçilerin ideolojisi, milliyetçilerin ideolojisinden daha hızlı gelişmektedir. Dolayısıyla, şehir ve köydeki işçilerin, bütün engellere rağmen örgütleneceklerini ve acil taleplerini mücadeleyle kabul ettirmeyi başaracaklarını umuyoruz. Bu talepler, sendika kurma hakkı, sendikaların tam bağımsızlığı ve iş güvenliği yasınının çıkartılması şeklinde özetlenebilir. Bu mücadeleler içinde Türk işçileri esas tarihî görevlerinin kapitalizmi yıkmak ve köylülükle ittifak halinde kendi sınıf diktatörlüklerini kurmak olduğunu unutmayacaklardır.

28 Eylül 1926

İmza: B. Ferdi

Internationale Presse-Korrespondenz

1926, Sayı 119, s. 2037-2038

(Komünist Enternasyonal Belgelerinde Türkiye Dizisi-3, Şefik Hüsnü, Komintern Oganlarındaki Yazı ve Konuşmalar, Aydınlik Yayınları, Ağustos 1977, s. 70-75)

düşük olduğu fakat buna karşılık sınıf içgüdüsünün çok gelişmiş olduğu su götürmez. Türkiye proletaryası, özel gelişme koşulları nedeniyle, belki sistemli bir mücadeleye girmemiştir ama, amansızca sömürülmesine karşı daima isyan etmiştir. Kapitalizmin gelişmesini adım adım izleyerek sayıca güçlenen ve deyim yerindeyse, burjuvazisiyle birlikte gelişen kapitalist ülkelerin proletaryası, zamanla büyük bir tecrübe kazanma olanağı buldu. Oysa Türkiye'de yerli burjuvazi, önceleri yabancı sermayenin dümen suyunda, daha sonraları da kendi hesabına, başından beri en ince sömürü yöntemlerini uygulamıştır.

Çok geçmeden işçiler bu üretim sisteminin kurbanı olduklarını hissettiler ve kendi sefaletlerinden çıkar sağlayana karşı yüreklerinde derin bir nefret uyandı. Daha 1918 yılında, zorba Abdülhamit'in devrilmesinden hemen sonra*, işçilerin tamamen örgütsüz olmalarına rağmen başlattıkları birçok güçlü eylemin bir bölümü greve dönüşmüştür. Siyasi örgütü (İttihat ve Terakki) iktidarı ilk kez eline geçirmiş olan burjuvazinin üstünde bu eylemlerin etkisi o kadar büyük olmuştur ki, burjuvazi derhal iki yasa çıkarmıştır. Bu yasalardan biri, sendika örgütlerini yasaklamakta, diğeri ise grevleri son derece karışık usullere bağlamaktaydı.

Ancak bütün bunlar işçi sınıfı içindeki huzursuzluğu yatıştıramadı. Kendiliğinden işçi hareketi, politikacıların, gazetecilerin ve her türden maceracının dikkatini üzerine çekmişti. 1908-1912 yılları arasında "sosyalist", "sosyal-demokrat" vb. gibi adlar taşıyan pek çok işçi partisi kuruldu, ancak bunlardan hiçbiri işçi kitlelerini kendi etrafında toplamayı başaramadı. Bu partiler, dar siyasi çevrelerde sıkışık kaldılar ve hiçbir iz bırakmaksızın yok olup gittiler. 1909 yılında bir işçi gazetesi yayınlanmaya başladı ve az çok ba-

şarılı oldu. Bu, Türkçe olarak yayınlanan ilk işçi gazetesiydi ve niteliğini yansıtan "İştirak" adını taşıyordu.

Ordular terhis edildikten, yani 1909 yılından sonra da buna benzer bir durum görüyoruz. Bu kez de işçiler esas olarak siyasi örgütlere, örneğin şu üç partiye akın ettiler: 1) İngiliz işgal ordusuyla yakın bağları olan **Sosyalist Fırka**, 2) Üyeleri hemen hemen tamamen Rum işçilerden oluşan **Beynelmilel Amele İttihadi**, 3) Devrimci Marksist bir parti olan **Türkiye İşçi ve Çiftçi Fırkası**. Binlerce ve on binlerce işçi bu örgütlere katıldı. O güne kadar kitle örgütlerinin bilinmediği Türkiye için bu, son derece olağanüstü bir durumdu.

1919-1922 yılları arasındaki sarsıcı siyasi olayların seyri içinde bu örgütlerin hepsi yok olup gitmiştir. Yerlerine yenileri kurulmuş (örneğin, Anadolu'daki Halk İştirakiyyun Fırkası), fakat bunlar da Kemalizmin ilerlemesi karşısında geri çekilmek zorunda kalmışlardır.

Sadece, İşçi ve Çiftçi Fırkası'nın, kendilerini komünist grup olarak kavrayan ve siyasi bakımdan en iyi eğitilmiş ve en kararlı unsurları, faaliyetlerini daha da uzun bir dönem boyunca sürdürebildiler. İşte, Komünist Enternasyonal'in **Türkiye Şubesi**, komünist ideolojiyi Marksist-Leninist basının yardımıyla işçi sınıfının derinliklerine götüren bu grubun içinden çıkmıştır.

Türkiye işçi hareketinin böyle kısaca incelenmesi bile, zaten kendiliğinden var olan bir işçi hareketinin, ona objektif hedefler gösteren komünizm tarafından

belli bir çizgiye yönlendirildiğini yeterince kanıtlamaktadır.

Türkiye işçi sınıfı hareketi son on yılda üç kere ani bir şekilde yükselmiş ve hemen ardından geri çekilmiştir. Birinci yükseliş, Türkiye'de istibdadın yıkılmasının hemen ardından, ikinci yükseliş, 1919'da, Mondros Mütarekesi sırasında, üçüncüsü ise, terör rejiminin başlatılmasından önceki dönemde, yani 1924-1925 yılları arasında olmuştur.

Bu yükselişlerin her biri, gerçek proleter tabakaların eski çürüyen kuşaklar ve henüz yeni yeni proleterleşen tabakalar üzerindeki zaferinin bir sonucuydu.

Bugün, yeni bir yükselişin hazırlığı içinde olan işçi sınıfının elini kolunu bağlayan, bu karışık yapı ve dağınıklığıdır.

Her harekete pasif direnişleriyle karşı çıkan unsurlar nelerdir? Bunlar, her şeyden önce küçük burjuvaziden ve yoksul köylülükten kaynaklanan unsurlardır. Bunlar, 1923 yılından bu yana ardı arkası kesilmeyen siyasi ve

toplumsal dönüşümler sonucunda sürekli olarak proleterleşmekte ve ücretli işçilerin saflarına itilmektedirler. Bu olaylarla dolu dönem boyunca orta tabakalar tam anlamıyla mahva sürüklendiler.

Bir yandan küçük bir tabaka, nispeten kısa bir süre içinde genç kapitalist burjuvazi haline gelerek, bugün ülkenin su götürmez hakim sınıfını oluştururken, öte yandan da, orta tabakaların geniş kitleleri artan sefalet sonucunda, kendi doğal ortamlarından itilmiş ve geçimlerini sağlayabilmek için emeklerini satmaktan başka çareleri kalmamıştır.

Ama Türkiye'de, eski rejim altında yetişmiş ve yükselmek için ülkeyi bir araç olarak kullanan maceracıların kurbanı olmuş ve bu geçmiş mücadelelerin acı anılarıyla yaşayan eski bir işçi kuşağı da vardır. Bu işçiler son derece karamsardır. Bunlar, durumlarının köklü bir şekilde düzeltilebileceğine, hele tamamen kurtulabileceklerine hiç inanmadıklarından, tamamen pasifizme kapılmakta ve durumlarına boyun eğmektedirler.

Proleter hayat şartlarında doğup büyüyen, nispeten genç işçi kuşağı ise, işçi sınıfının en bilinçli ve en savaştı öncüsüdür. Eğer işçi sınıfı içinde erimemiş olan ve yozlaştırıcı etkiler yayan unsurlar tarafından başarısızlığa sürüklenmezlerse, bütün hareketlerin başarısının anahtarı bunların elindedir. Fakat ne yazık ki, bu genç işçilerin saflarında, önderliği ele alabilecek yetenekte yeterli sayıda kadro yetişmemiş olduğu için, bunlar önderliği gönüllü olarak diğer toplumsal tabakalardan gelen önderlere terk etmektedirler. Ama artık, birkaç kötü tecrübeden sonra, komünistleri doğal önderleri olarak görmeye başlıyorlar.

16 Kasım 1926

İmza: **B. Ferdi**

Komünist Enternasyonal Dergisi

(1926, Sayı: 9, s.412-415)

**(Komünist Enternasyonal Belgele-
rinde Türkiye Dizisi-3,**

Şefik Hüsnü, Komintern Oganlarındaki Yazı ve Konuşmalar,

Aydınlık Yayınları, Ağustos 1977, s. 94-99)

* Daha sonra anlatılanlardan anlaşıldığı üzere metinde geçen "1918" tarihi yanlış yazılmış olmalı. Ayrıca Abdülhamit de, bilindiği gibi 31 Mart Olayının ertesinde, 27 Nisan 1909'da devrilmişti. - Ç.N.

Nispeten genç işçi kuşağı ise, işçi sınıfının en bilinçli ve en savaştı öncüsüdür. Eğer işçi sınıfı içinde erimemiş olan yozlaştırıcı etkiler yayan unsurlar tarafından başarısızlığa sürüklenmezlerse, bütün hareketlerin başarısının anahtarı bunların elindedir.

ABD'den Sudan'a İsrail'i tanıma şantajı

A. Vedat Ceylan

ABD, 2001'de ikiz kulelere yapılan saldırının ardından Sudan'ı da "terörist devletler" listesine almıştı. Siyonist rejimle işbirliği yapan Arap devletlerinin sayısını arttırmak için çırpınan Trump yönetimi, Sudan'a baskı yaparak, İsrail'i tanıması/ilişkileri normalleştirilmesi karşılığında ambargonun kaldırılacağını vaat ediyor. İçinde bulunduğu ekonomik durum ve istikrarsızlık göz önüne alındığında, Sudan'ın uluslararası ambargo ve yaptırımların bir an önce kaldırılmaya ihtiyacı olduğu aşikâr. ABD'nin, Sudan'ı 'terör devleti' listesinden çıkarmak için gerçek bir terör devleti olan İsrail'i tanımayı şart koşması, bunu çirkin bir şantaj çevirmesi, emperyalist haydutluğun yeni örneklerinden biridir.

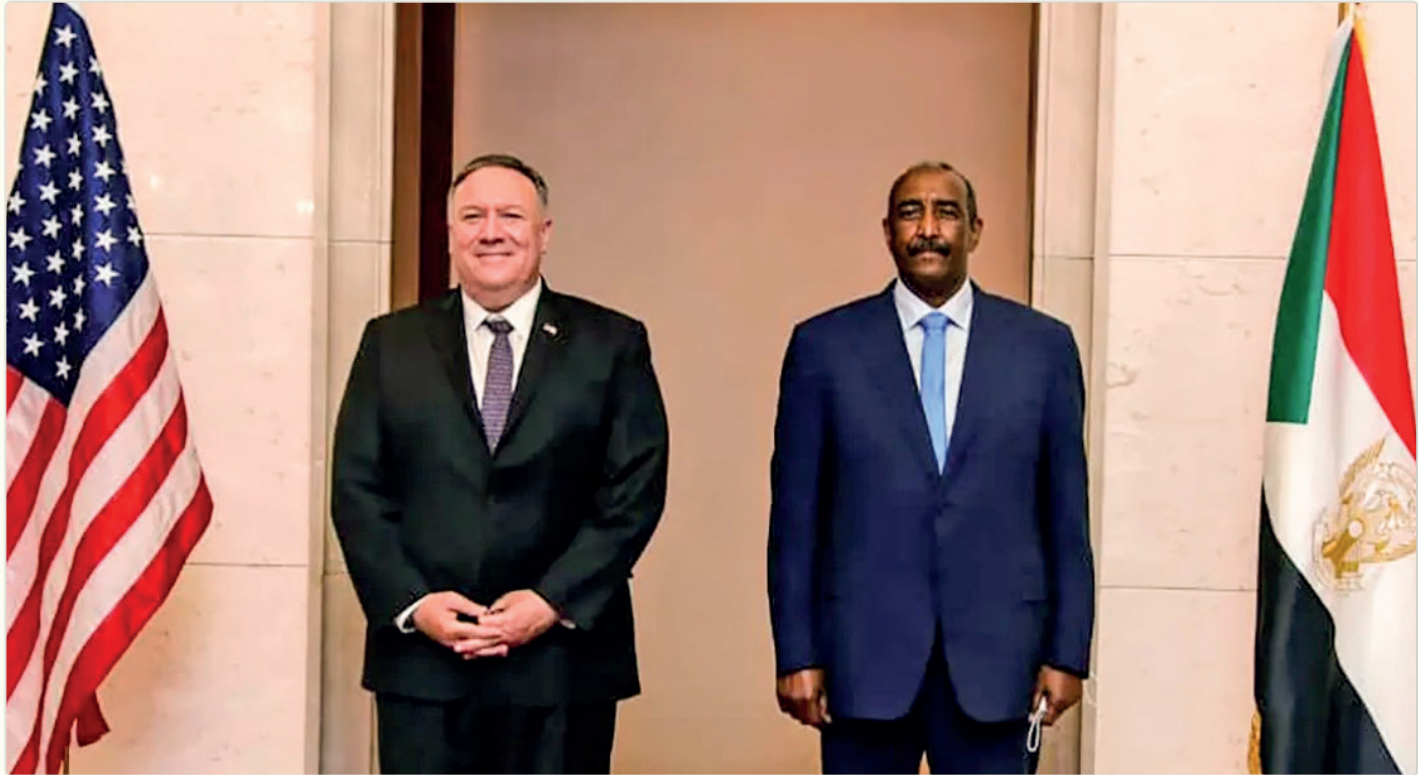
***

Yaklaşık otuz yıldır Sudan, ABD'nin "uluslararası terörizmi destekleyen ülkeler" kara listesinde yer alıyor. Kuzeydoğu Afrika ülkesi Sudan'ın ABD'nin şimşeklerini üzerine çekmesi 1992-1996 yılları arasında dayanmaktadır. O dönemde, Recep Tayyip Erdoğan'ın 'kadim dostu' dinci-diktatör El Beşir yönetimindeki Sudan, diğer cihatçı grupların yanı sıra El Kaide'ye de ev sahipliği yapıyordu. Usame bin Ladin başkent Hartum'dan El Kaide'ye komuta ediyordu.

Bin Ladin'in 1996'da sınır dışı edilmiş olmasına, 11 Eylül 2001'de ikiz kulelere yapılan saldırı sonrası El Beşir rejiminin CIA ile çalışmasına, ABD'nin baskıları ve uluslararası yaptırımlar neticesinde 2016'da El Beşir'in İran ile bağlarını kesmesine rağmen, Sudan "terörist devletler" listesinden çıkarılmadı. Oysa 11 Eylül saldırılarını gerçekleştirenlerin çoğunluğu Suudi Arabistan vatandaşıydı. Buna karşın şeriatçı-Vahhabi Suudi rejimine dokunulmadı. Çünkü bu Ortaçağ artığı rejim ABD'nin Ortadoğu'daki sadık uşaklarından biridir.

DİNCİ-DİKTATÖR EL BEŞİR İKTİDARININ SONU

Sudan halkının 2019 baharında isyan bayrağını açması ve aylara yayılan militan direnişi sayesinde diktatör el Beşir'in 30 yıllık rejimi yıkılmıştı. Şimdi Sudan'da, el Beşir'in cihatçı ideolojisine karşı olan geçici bir hükümet var iktidarda. Sudan, uluslararası yaptırımlarla birlikte, sel felaketleri ve korona salgının tetiklediği

Seçimlere hazırlanan Trump yönetimi, ABD'deki siyonist lobilerin desteğini almak için İsrail'e yeni işbirlikçiler kazandırmak için çırpınıyor. Körfez şeyhleri siyonistlerle suç ortaklığına dün hazırıldılar. ABD Sudan hükümetini de bu ihanete ortak etmek için bastırıyor. Hükümetteki askeri kanat siyonist rejimle işbirliği yapmaktan yana olsa da, el Beşir'in devrilmesinde aktif rol oynayan hükümetin sivil bileşenleri, ABD'nin küstah dayatmalarına karşı durulması gerektiğini savunuyor.

ağır ekonomik sorunlarla karşı karşıya bulunuyor. Buna rağmen ABD emperyalizmi Sudan'a uyguladığı uluslararası yaptırımları kaldırmayarak, bu ülkenin halkı şahsında insanlığa karşı suç işliyor.

ABD'nin 'yeni' Sudan'ı "terör listesi"nden çıkarmak için bir terör devleti olan İsrail'i tanımayı dayatması haydutluk, şantajdır ve bir tür uluslararası teröristliktir.

Arap ülkelerinin başına çöreklenmiş şeyh ve kabile ağaları ABD işbirlikçisi ve İsrail yanlısı olsalar da bu ülkelerin işçi ve emekçilerinin ABD ve İsrail'e geçmişten gelen haklı ve meşru bir kin ve öfkeleri var. Bundan dolayı İsrail halen izolasyondan kurtulamadı. Seçimlere hazırlanan Trump yönetimi, ABD'deki siyonist lobilerin desteğini almak için İsrail'e yeni işbirlikçiler kazandırmak için çırpınıyor. Körfez şeyhleri siyonistlerle suç ortaklığına dün hazırıldılar. ABD Sudan hükümetini de bu ihanete ortak etmek için bastırıyor.

'Yeni' Sudan hükümetinin asker kanadı İsrail dostu olsa da şu anda, hele

ABD'nin baskısı ve şantajları altında yapıldığı çok açık olduğundan, düşkün Körfez şeyhleri gibi İsrail'le ilişkileri normalleştirme kararı alması kolay değil.

Sudan'ın İsrail için herhangi bir tehdit oluşturmadığı biliniyor. Hartum, eski diktatör El Beşir'i Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne (ICC) iade etmeyi ve ICC yargıçlarının bir kısmının Sudanlı yargıçlardan oluşacak, karma bir mahkeme kurmayı da kabul etti.

ABD daha önce 11 Eylül mağdurlarına tazminat ödeme karşılığında Sudan'ı 'kara listeden' çıkarma 'seçeneği' sunmuştu. Ülke içinde bulunduğu mali sıkıntılara 335 milyon dolar ödemeyi kabul etmişti. Ancak ABD şimdi de İsrail'i tanıma şantajı dayatıyor bu çıkmazda olan yoksul ülkeye.

Sudan halkı İslamcı-diktatör Ömer El Beşir'in otuz yıllık baskıcı yönetiminden 2019'da baharında isyan ederek kurtulmayı başarmıştı. Doğu Afrika ülkesi Sudan, üzerindeki prangaları birer birer kırmaya başladı. Aylar süren protestoların

ardından geçen yılın 11 Nisan'ında ordu'nun yönetime el koymasıyla el Beşir'in devrilmesinin üzerinden geçen süre zarfında Sudanlılar önemli toplumsal, siyasal ve kültürel kazanımlar elde ettiler.

Diktatör El Beşir'in devrilmesi, ulaşılan kazanımlar elbette ki bir devrim değil. Ancak, hem emperyalist dayatmalara karşı durmanın hem de esaret zincirlerinden kurtulmanın biricik yolunun işçi ve emekçilerin örgütlü direnmesinden geçtiğini gösteren somut bir örnekti.

Tüm sıkıntılara rağmen Sudan halkının büyük bir çoğunluğu halen de İsrail'le ilişkilerin normalleştirilmesine karşıdır. Bu halkın büyük çoğunluğu Filistin halkının haklı davasını desteklemektedir. Hükümetteki askeri kanat siyonist rejimle işbirliği yapmaktan yana olsa da, el Beşir'in devrilmesinde aktif rol oynayan hükümetin sivil bileşenleri, ABD'nin küstah dayatmalarına karşı durulması gerektiğini savunuyor.

Meriç kıyısında yükselen duvarların sınırları

Dünyanın refah bölgeleri ve devletleri güvenlik adacıkları halinde kalabilen için sınırları kapatıyor ve sınırlarına binlerce kilometrelik duvarlar örüyorlar. Meksika ve Güney Amerika'dan gelecek mültecilere karşı ABD, sınıra devasa bir duvar örüyor. Türkiye, Suriye sınırına 300 km'lik duvar inşaatını tamamlamak üzere. Macaristan da Romanya ve Sırbistan'la olan sınırı neredeyse boydan boya kapatmış sayılır. Güncel olarak Yunanistan, Türkiye ile olan Ege Denizi ve Trakya'daki sınıra yeni güvenlik duvarları örmenin adımlarını atıyor.

Yunanistan Başbakanlık ofisinden yapılan açıklamada, "Meriç Nehri kıyısı boyunca 26 km'lik yeni bir tel örgü duvarının yapılacağı ve 10 km'lik eski duvarın da yükseltileceği" bilgisi paylaşıldı. Buna ek olarak "400 yeni sınır muhafızının da görevlendirileceği" ifade edildi. Ayrıca mülteci akınına engel olmak için Ege Denizi'ndeki adalara 1 metre derinlikte yüzen bir ışık düzeneği inşa edileceği ise aylar öncesinden Savunma Bakanlığı tarafından açıklanmıştı. Toplam maliyeti 62 milyon euronun üzerinde olan bu projenin 2021 yılı içerisinde tamamlanması bekleniyor. Yapılan açıklamanın satır aralarına bu önlemlerin güya Yunan toplumunun kendisini daha 'güvende' hissetmesi için olduğu cümlesinin eklenmesi ise olası tepkileri frenlemeye dönük basit bir kurnazlığı ifade etmektedir. Sınırlarda yükselen duvarlara ilişkin açıklama getiren Yunanistan'daki kokuşmuş burjuva iktidarın bu söylemlerinin hiçbir ciddiyeti bulunmamaktadır.

On yıllardır Yunanistan toprakları doğudan ve güneyden gelen mülteciler için bir soluklanma alanı olagelmıştır. İç Avrupa'ya göç için geçici konaklama alanı olan Yunanistan, Avrupa Birliği'nin gü-

neydoğu sınırındaki bir ülke olarak, çok yönlü stratejik bir öneme sahiptir. Öyle ki Doğu Akdeniz'den Cebelitarık'a bütün bir Kuzey Afrika'yı da Avrupa Birliği'nin hinterlandına dönüştürmektedir. Yine Avrupa'yı derinden sarsan insan göçünü de çeperde tutma olanağı yaratmaktadır.

Avrupa Birliği sermayesi için bulunmaz nimetler sunan ve onun küçük ortanın acı reçetelerini yutturmaya çalışıyor. Son on yıl içerisinde Yunan işçi ve emekçilerinin elindeki kazanımları yok eden ve acımasız bir şekilde sefaletle mahkum eden sermaye gericiliği, hiç utanmadan toplumun güvenliği yalanyıla kirli politikalarına Yunan halkını da dahil etmektedir.

Yunan sermaye sınıfı coğrafyanın yarattığı stratejik konumu koca bir rant alanına da çevirmiş bulunuyor. 2008 yılındaki mali krizin derinden etkilediği ve bir iflasın eşğine getirdiği Yunanistan

devleti, başta Almanya, Fransa ve Çin olmak üzere çeşitli devletlerden aldığı kredilerle rehin durumuna düşmüştür. 2015 yılındaki mülteci akını başta Almanya ve Fransa olmak üzere Avrupa Birliği içinde koca bir soruna dönüşünce, Yunan devleti bu durumun yarattığı olanaklarla ortaklarına tersinden el kaldırarak Avrupa Birliği'nin fonlarından en fazla yararlanan ülke durumuna geldi.

AB ve Yunanistan egemenleri, mültecilere bir parça da olsa yaşanabilir olanaklar yaratarak buldukları yerde tutma politikası çökünce, öncelikle daha fazla mültecinin gelmemesi için sınırdaki bir güvenlik kuşağı yaratma telaşına girdiler. Bu arada iltica talebinde bulunanların işlemleri hızlandırılarak keyfi bir biçimde geri göndermeler başladı. Düne kadar ne kadar çok mülteci gelirse Avrupa Birliği içinde pazarlık payımız o kadar artar diye politik bir tercihte bulunan gericiler Yunan sermaye iktidarı, bugün de ne kadar çok geri gönderir ve sınırlardan

içeri almazsa o derece yeni bir rant kapısı açmış olacağını düşünüyor. Her halükarda mülteciler üzerinden kirli bir politika ve pazarlık yürüterek, tıpkı Türkiye'deki gericiler sermaye iktidarı gibi arsızca bir tutum benimsemiş olduğunu gösteriyor.

Binlerce kilometrelik yolları ve o güzergahtaki bütün ölümcül riskleri göze alarak yeni bir hayat kurmak umuduyla yola çıkanlar, dayandıkları sınır kapılarında her türlü aşağılanmaya maruz kalıyorlar. Halihazırda dünya çapında 100 milyona yakın insan emperyalist-kapitalist gericiler tarafından mülteci durumuna düşürülerek, yerlerinden ve yurtlarından edilmişlerdir.

Bugün sınırlardan içeri alınmayanlar onları bu sınır kapılarına mahkum edenleri er ya da geç tanıyacak ve o kağıttan duvarlarını başlarına yıkacaktır. İçinden geçtiğimiz tarihsel süreç bu dinamikleri fazlasıyla mayalamakta ve yeni olanaklar yaratmaktadır. Umutlu olmak için düne nazaran fazlasıyla neden var...

Polonya'da kürtaj yasağına karşı öfke

Polonya Anayasa Mahkemesi'nin fetüste ciddi kusur olması durumunda bile kürtaj olmayı yasaklaması ülkede öfkeyle karşılandı. Başkent Varşova olmak üzere bazı kentlerde şiddetli protestolar patlak verdi.

Avrupa'daki en katı kürtaj yasalarından birine sahip olan Polonya'da 1993 tarihli bir mahkeme kararıyla fetüste ciddi kusur olması durumunda kürtaja izin veriliyordu. Bunun dışında ancak

tecavüz sonucu ya da annenin yaşamının tehlikede olması durumunda kürtaj yasal olarak mümkün olabiliyordu. Dün Anayasa Mahkemesi "anayasal güvence altına alınmış yaşam hakkını ihlal ettiği" gerekçesiyle fetüste ciddi kusur olması durumunda da kürtajı yasakladı. Bu karar, annenin hayati tehlikesi dışta tutu-

lursa kürtajın neredeyse tamamen yasaklanmasına yol açmış durumda.

Karar "Kadınlara dönük insanlık dışı bir saldırı" olarak büyük tepkilere neden oldu. Birçok gösteri düzenlendi. PAP ajansına göre, katılımcılar "Cüppe-lerinizde kan var" veya "Kanun bizi korumalı" gibi pankartlar taşıdılar.

Göstericiler önce iktidardaki Hukuk ve Adalet Partisi (PiS) genel merkezine yürüdüler.

Ardından da Başbakan Yardımcısı ve iktidardaki Hukuk ve Adalet Partisi (PiS) genel başkanı Jaroslaw Kaczynski'nin evine yürümek istediler. Ancak polis bu yürüyüşü engellemeye çalıştı. Alanı kapsamlı bir kordon altına alan, göz yaşartıcı gaz ve biber gazıyla saldıran polisler göstericiler taşlarla cevap verdi.

Körfez'in soğuk rüzgarları ekonomiyi vuruyor!

Türk sermaye devleti geçmişten beri, toplam 8 ülkeden oluşan Körfez ülkeleri ile önemli ekonomik ve ticari ilişkilere sahip. Türkiye, bu ülkelerin kendi aralarında yaşadıkları sorunlara şimdiye kadar müdahil olmadığı gibi, ilişkiler de yakın tarihe kadar istikrarlı bir seyir izledi. Hatta ABD patentli "Büyük Ortadoğu Projesi (BOP)" çerçevesinde, özellikle Suudi Arabistan, BAE ve Katar'la ciddi bir politik ve stratejik yakınlık da sağlandı.

Fakat geçmişte yakalanan bu olumlu havadan şimdilerde neredeyse eser kalmadı. Şimdilerde, Katar dışında, Türk sermaye devleti ile Körfez'in hemen tüm öteki ülkeleri arasında soğuk rüzgarlar esiyor. BOP'un hezimete uğramasıyla başlayan ilişkilerdeki bozulma, 2017'de Katar ile bir dizi Körfez ülkesi arasında yaşanan ambargo krizi ile devam ederek; Müslüman Kardeşler konusunda yaşanan ayrım, Libya savaşı ve Cemal Kaşıkçı cinayeti gibi gelişmelerle doruk noktasına çıktı. Gelinek yerde, Suudi Arabistan ile BAE'nin işi, Türk mallarına ambargo uygulamaya kadar vardırması, ilişkilerin iyice gerilmesine yol açtı.

ELDE KATAR KALDI

Özellikle son beş yıldan bu yana Türkiye'deki saray rejiminin Katar dışında, Körfezin diğer ülkeleriyle yaşadığı politik sorunların ekonomide de ciddi etkileri görülmeye başlandı. Özellikle ihracat ve doğrudan yatırımlarda ciddi düşüşler yaşanıyor.

Fakat, diğerlerinin aksine, Katar ile ilişkiler tam tersi bir seyir izliyor. Müslüman Kardeşler'in finansörü olarak bilenen Katar ile Saray rejimi arasında, bu örgüte yaklaşım konusunda tam bir uyum var. Dahası, 2017'de bazı Arap ülkeleri ile Katar arasındaki krizde, Erdoğan'ın Katar'ın safında yer alması, iki ülke arasındaki ilişkilerin gelişmesinde ciddi bir rol oynadı.

BirGün'de yer alan bir habere göre, 2019'da toplam 8 Körfez ülkesinden Türkiye'ye akan doğrudan yatırımların miktarı 30 milyar 980 milyon doları buluyor. 2018'de sadece 10 milyar 88 milyon dolar olan ve tüm doğrudan yatırımların %20'sine denk düşen bu miktar, sadece bir yılda üç katına çıktı. Bu çıkışta Katar'ın önemli bir payı var. Katar'ın Türkiye'ye olan doğrudan yatırımları özellikle

son beş yıldan bu yana periyodik olarak yükseldi. 2015'te sadece 715 milyon dolar olan bu yatırımlar, 2019'a gelindiğinde 21 milyar 886 milyon doları buldu. Bu artış, 2019'da Körfez'den Türkiye'ye yapılan doğrudan yatırımların %70'ine tekabül ediyor. Oysa 2015'te, Katar, Türkiye'ye yönelik doğrudan yatırım yapan tüm ülkeler arasında %0,5 ile 26'ncı sıradayken, 2019'a gelindiğinde, 150 milyar 136 milyon dolarlık toplam yatırımlarda %14,5 pay ile 2. sırada yer aldı.

BirGün'ün haberinde, Türkiye'ye yönelik doğrudan yatırım yapan ilk beş ülkenin sıralaması da veriliyor. Bu sıralamada, Hollanda 32 milyar 477 milyon dolar ile birinci sırada geliyor. Hollanda'yı, Katar (21 milyar 886 milyon dolar), Almanya (13 milyar 802 milyon dolar), İspanya (7 milyar 189 milyon dolar), ve Lüksemburg (7 milyar 189 milyon dolar) izliyor.

DIŞ POLİTİKADAKİ GERİLİM EKONOMİYE YANSIDI

Türk sermaye devletinin bölgede izlediği saldırgan ve yayılcı dış politika, onu, Katar dışındaki hemen tüm petro-dolar zengini Körfez şeyhleriyle karşı karşıya getirmiş bulunuyor. Tarafların ikisinin de aynı efendiye (ABD) uşaklık yapması da gittikçe trmanan gerilimin önüne geçemediği gibi, bu durum ekonomik ilişkilerde de ciddi sonuçlara yol açmaya başladı.

Katar'ın aksine, başta Suudi Arabis-

tan ve BAE olmak üzere, Körfez ülkeleriyle sermaye devleti arasında, ihracat ve doğrudan yatırım rakamlarında ciddi bir düşüş var. TÜİK verilerine göre Suudi Arabistan'a geçen yıl Ocak-Ağustos döneminde 2,3 milyar dolarlık ihracat yapılırken, bu yılın aynı döneminde ihracat tutarı 1,9 milyar dolara kadar geriledi. Suudi Arabistan'ın Türkiye'den aldığı hububat, demir-çelik, halı ve hazır giyim gibi ihraç maddelerindeki düşüşte, pandemiden dolayı kendisinin de ciddi bir krizle karşı karşıya olması da ciddi bir rol oynuyor. Türkiye'nin en çok ihracat yaptığı ülkeler sıralamasında Suudi Arabistan 16'ncı, BAE ise 12'inci sırada yer alıyor. Geçen yıl BAE'ye 3,6 milyar dolar, S. Arabistan'a ise 3,2 milyar dolarlık ihracat yapılmıştı.

Ekonomik ilişkilerdeki bozulmanın yansıdığı bir başka alan ise konut satışı. 2019'da yabancılara satılan 45 bin 967 konuttan 2 bin 208'i S. Arabistanlılara satıldı. Bu yılın Ocak-Ağustos döneminde yabancılara satılan 21 bin 117 konuttan yalnızca 435'i Suudilere satıldı. Geçen yılın aynı döneminde yabancılara satılan 28 bin 51 konuttan bin 458'i Suudiler tarafından satın alınmıştı.

Ekonomide bunlar yaşanırken, S. Arabistan ve BAE'nin Türk mallarına yönelik ambargo kararı alması, ilişkilerdeki tansiyonu gittikçe yükseltiyor. Ambargo kararı, S. Arabistan Ticaret Odası Başkanı Ajlan al-Ajlan'ın sosyal medyada yaptığı en son açıklama ile resmîyet de kazanmış oldu. Daha önce de Türk mallarına

dönük boykot çağrısı yapan Ajlan al-Ajlan, son yaptığı açıklamada şunları söyledi: "Kesin ve net bir şekilde söylüyorum: Yatırıma hayır, ithalata hayır, turizme hayır. Biz vatandaşlar ve iş adamlarının Türk olan hiçbir şeyle işimiz olmayacak. Hatta krallıkta çalışan Türk şirketleriyle bile çalışmama çağrısı yapıyorum. Bu da liderliğimize ve ülkemize karşı devam eden Türk düşmanlığı ve hakaretine karşı vereceğimiz en küçük yanıt." Saray rejimi bu boykot kararına henüz bir tepki vermiş değil.

Hem Türkiye'deki dinci-faşist saray rejimi ve hem de Körfez'in petro-dolar zengini şeyhleri, hepsi de ABD emperyalizmi ile İsrail siyonizminin uşağı, Ortaçağ artığı, çağdışı, gericî rejimlerdir. Ortadoğu halklarının baş düşmanı bu rejimlerin "iyi ilişkileri"nin de, kendi aralarındaki dalaşın da esasta emekçi halklara bir faydası yoktur. Bu karanlık rejimlerin Türkiye'ye yönelik "doğrudan yatırımları" denen şey de, esasta, krizin de yardımıyla, ülkenin zenginliklerinin haraç mezat petro-dolar zengini Arap şeyhlerine peşkeş çekilmesinden başka bir şey değildir. Elbette bu yağmadan AKP de payını alıyor.

Bunların varlığı her koşulda halklara zarar vermektedir. Bu haramilerin üzerinde tepindikleri zenginliklerin gerçek yaratıcısı olan bölgenin emekçi halkları örgütlü devrimci bir mücadele temelinde kaderlerini eline almayı başarmadıkça, gün geçtikçe daha fazla sefaletle ve yıkımdan yıkıma sürüklenmeye devam edeceklerdir.

Sınıf ve Korona anketinden görülenler

Fransa'da bir grup akademisyenin koronavirüse karşı önleyici politikalarda "yaşam ve çalışma koşullarının hesaba katılması çağrısı" diye tanımladıkları bir anket çalışmasının sonuçları yayınlandı.

Bu çalışma, 18-24 yaş arası gençlerle yapıldı. Nisan 2020'de başlatıldı ve 5 Mayıs'a kadar sürdü. İlk COVID-19 dalgasından en çok etkilenen Fransız bölgeleri olan üç büyükşehirden 10401 katılımcının anketleri esas alındı.

Aylar süren Covid-19 pandemisi ve onu takip eden kısıtlamalara dair yapılan bu araştırma, hastalığın genel tablosunu yansıtmıyor. Bu 24 sayfalık çalışma direkt sınıfların nasıl etkilendiğine odaklandı. Bu da bilinene dair somut veriler sunduğu için anketi önemli kılıyor. Zira biz, salgın tanımı yapıldığı anda bu felaketin işçi sınıfının ve emekçilerin yaşamına çökecek bir kabus olduğunu biliyorduk. Emperyalist merkezlerden başlayarak sermaye devletleri, 'Koronavirüs'e karşı önlem' diye şirketlere maddi kaynak garantisi sunduklarında bizim tespitlerimiz doğrulanmış fakat sonuçları hala görülmemişti.

Fransa Ulusal Sağlık ve Tıbbi Araştırma Enstitüsü (Inserm) onaylı bu anketi yapan grup 10 binin üzerindeki verinin (ki asıl anket çalışması bunun katbekat üstünde ancak ekip hastalıkla etkileşime göre kümeyi küçültmüş) değerlendirilmesinden çıkan sonuç, sınıfsal konumla hastalanma arasındaki bağlantıyı gösteriyor. Fransa'nın ve dünyanın en önemli üniversitelerinden Sorbonne, Paris-Saclay, EHESS, CNRS, Paris Dauphine üniversitelerinden akademisyenler ve Fransa Halk Sağlığı merkezinden emekçilerin hazırladığı bu rapor, Koronavirüs ve kısıtlamalara dair tartışmalarda sınıf etkisine dair somut veriler sunuyor.

Sistem her ne kadar üstünü örtüp "aynı gemideyiz" diyerek sınıf ayrımlarını silikleştirmeye çalışsa da somut olan, Komünist Manifesto'dan bugüne açılan bayrağın haklılığını gösteriyor. İki sınıfın savaşında Koronavirüs de bir 'ateşkes' nedeni olmadı/olamazdı. Kapitalizmin ürettiği sorunlar salgın koşullarında daha da artarak işçi sınıfı üzerinde ikinci bir yüke dönüştü. Anket bu gerçeği rakamlarla ortaya koyuyor.

"COVID-19 enfeksiyonlarındaki düşüş sosyal eşitsizliklerle ilişkilendirildi"

diyen bu çalışmada kapitalizmin kar hırsının tüm sonuçları var. Koronavirüs ortaya çıktığında ayrımsız tüm sınıflarda rastlanıyordu, devletlerin yönetici kademelerinde dahi görülebiliyordu. Elbette işçi sınıfıyla bir devlet yöneticisi ya da CEO'nun etkilenmesi aynı oranda ve aynı sonuçla olmadı. Birçok ayrıcalıklı sınıfın hizmetkârı hastalık sürecini özel sağlık tedbirleri alınarak atlarken işçi ve emekçilerin hastalıkla karşılaştığında ne hastaneye gidecek imkanları vardı ne de evinde özel karantina koşulları. Ayrıca tek başına hastalık bulaşma oranları değil de ölüm oranlarına da bakıldığında pandeminin sınıflar arasındaki uçurumu daha da derinleştirdiği görülmektedir.

Pandemi süreci, neoliberal dönüşümün tüm dünyada emekçiler için yarattığı yıkıcı sonuçları daha da görünür kıldı. Sağlık alanındaki dönüşüm, sağlığın piyasaya açılması, kapatılan hastaneler, azaltılan personel sayısı bu krizle birlikte herkesin gördüğü bir olgu oldu. Anket sonuçlarında bunu kısıtlamalarla, temel koruyucu malzemelerin bile yetersiz oluşu, sağlık emekçilerinin hastalanma oranındaki artışta görülebiliyoruz. Zira kısıtlamalar genel olarak hastalık sayısını düşürürken yeterli hastane ve sağlık emekçisi olmadığı yerde kaçınılmaz olarak binlerce sağlık emekçisi hastalığa yakalanma riski yüksek koşullarda çalıştırıldı.

Kısıtlamaların dünya genelinde hastalığın yayılışını azalttığını biliyorduk. Bu rapor, işçi sınıfı arasında belli bir oranda

düşüşe rağmen burjuvaziye oranla daha yüksek hastalık bulaşmasının sürdüğünü gösteriyor. Burjuvalar arasında kısıtlamalarda hastalık oranı %50 düşerken, işçi sınıfı arasında %20'ler sınırında kaldı.

Anket işçi sınıfı ve burjuvaziyi tanımlarken 5 alt kategoriye ayırıyor. Bundan dolayı sağlık emekçilerini ayrı bir kategori olarak değerlendiriyor. Sağlık emekçilerinin hastalanma oranında yükseliş oluyor, ama onlar işçi sınıfına dahil edilmiyor. Sağlık emekçileri de hesaba katılırsa, işçi sınıfı saflarında düşüş yok bile denebilir. İşçiler, emekçiler üretim alanlarında, toplu taşımada salgına açık koşullarda kalırken, kapitalistler ise adalarında, villalarında kaldılar, helikopterleri ya da jetleriyle dolaştılar. Yani iki sınıfın imkanları arasında derin bir uçurum vardı.

Yayılmaya ve bulaşmaya "önlenebilir" virüse karşı sermaye cephesi, kâr azalacak diye kısıtlamaları hiç istemedi. Bu bile kapitalizmin nasıl çürümüş bir sistem olduğunu göstermeye yeter. Dünyanın ekonomisini yönlendiren, yenilmez görülen emperyalist merkezler için bile salgının birkaç aylık etkisi iflas söylemlerini başlattı. Sağlık sistemindeki iflas burjuvazi de kabul etmek zorunda kaldı.

Alman emperyalizminin temsilcisi Merkel ile AB'deki büyük ortağı Macron'un ikinci kısıtlamalara dair son açıklamaları bunun somut örnekleridir. "Ekonomimiz kaldırmaz" sözü kaba bir yalanla kaçış değil bizzat sistemin işleyiş yarasından kaynaklı bir olgudur. Eğer kâr üzerine kurulu bir sisteminiz varsa çark-

ların durmasına tahammül sınırınız da dar olur. Onlar için bu salgının sürekliliği kârdan zarar durumudur. Emekçilere kölelik koşullarını dayatarak süreci atlattırmaya çalışıyorlar.

Koronavirüs ve sınıf anketinin de bahsettiği "sosyal eşitsizlikler" olduğu sürece iki sınıf arasındaki farklar da hep olacak. Salgınlar ise sınıflar arasındaki uçurumu daha da derinleştirecek. Biliyoruz ki, salgın sona erse de sınıf ayrımları olduğu sürece herhangi bir dış faktör olmaksızın da kölelik, baskı ve sömürü üzerine kurulu düzenin ağır etkileri işçi sınıfının sırtındaki kırbaç izi olmaya devam edecektir.

Raporu yazan akademisyenler "Yaşam ve çalışma koşullarının hesaba katıldığı önleyici politikaların benimsenmesi çağrısı" başlığıyla çözüm önerileri de sundular. Akademisyenler soruna sınıfsal açıdan yaklaşan bir araştırma yapmalarına rağmen, doğal sınırları, onları bu uçurumu yaratanlardan çözüm istemeye yöneltiyor. Fakat biz sınıf devrimcileri olarak anketlere gerek duymadan da bu sistemde çözüm olmayacağını biliyoruz. Gerçek çözüm ancak işçi sınıfının iktidarı kurulduğunda mümkün olacaktır.

Zira ancak işçi sınıfı iktidarında, yani sosyalist toplumda tüm üretim araçlarını elinde bulundurmanın gücüyle insanın pandemi gibi vebalara karşı savaşında insani değerlere dayalı, kâr değil toplum sağlığını temel alan çözümler üretilebilir.

İ. MANUŞYAN

Covid-19, halk sağlığı ve “sürü bağışıklığı”

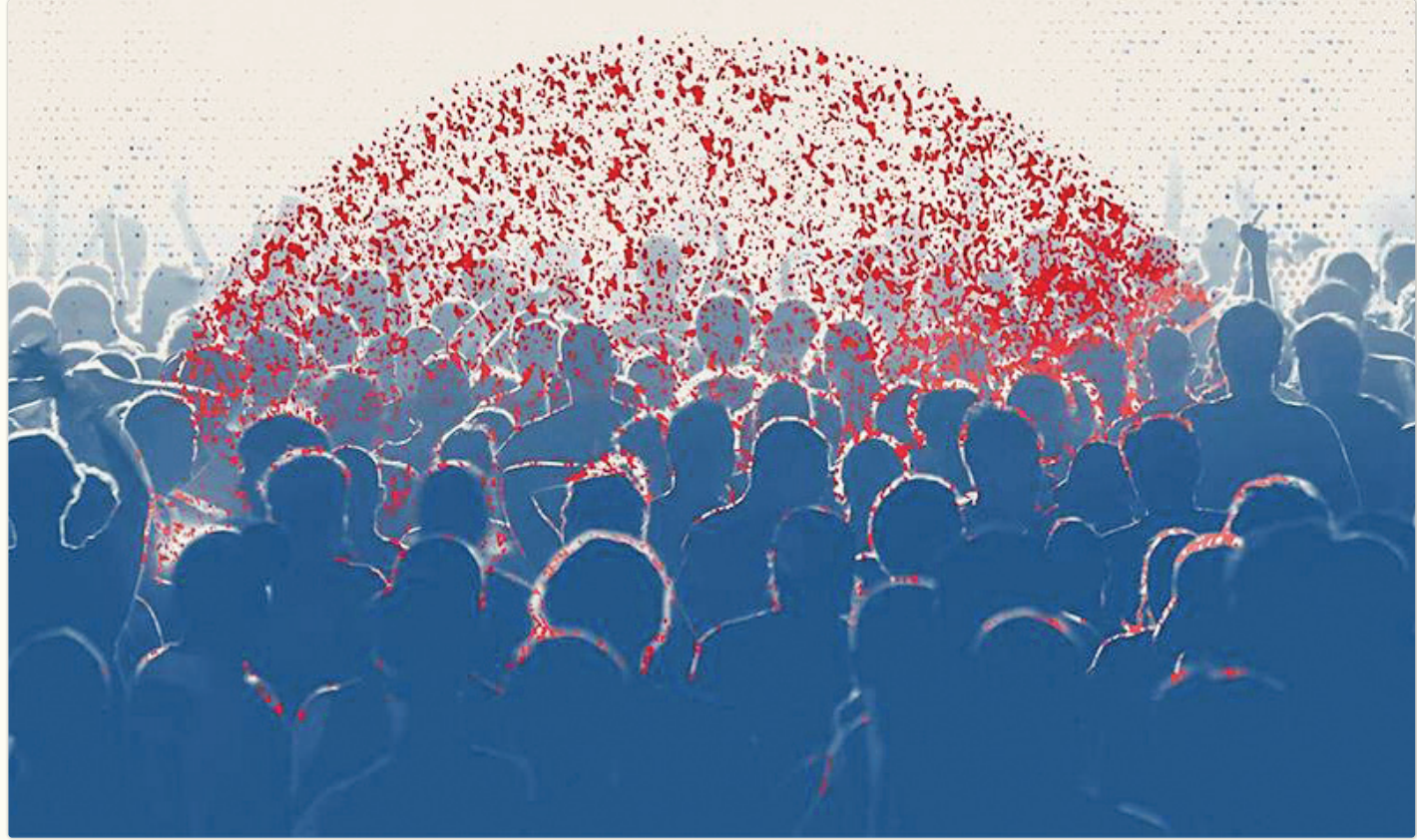
S. Taylan

Covid-19 salgını fabrikalar başta olmak üzere yaşamın her alanında yayılmaya devam ediyor. Kapitalist tekellerin çıkarlarını temel alan hükümetler, üretim ve ticaretin kesintiye uğramaması için salgın karşısında halk sağlığını koruyucu ciddi önlemler almıyorlar. Salgına karşı “mücadeleyi” bireyselleştirerek, salgının yaygınlaşmasından bireyi/toplumu sorumlu tutuyorlar. Pandemi süreci adeta “sürü bağışıklığı”nın insafına bırakılmış durumda. Beslenme, barınma ve çalışma koşullarından dolayı zaten bağışıklık sistemi zayıf olan, kalabalık ev ortamında yaşamak, toplu ulaşım araçlarını kullanmak ve en zor şartlar altında çalışmak zorunda bırakılan emekçiler kaderlerine terk edildi. Salgında yaşamını yitirecek yaşlıların, kronik hastalığı olan emekçilerin ölümlerinin sağlık ve emeklilik kasalarının yükünü azaltacağı da hesaplanıyor.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre, 20 Ekim itibarıyla, resmi koronavirus vaka sayısı 40 milyon 238 bini, hayatını kaybedenlerin sayısı 1 milyon 118 bini aştı. Avrupa’da vaka sayıları pandeminin ilk aylarına kıyasla 2’ye, 3’e katlanmış bulunuyor. Dürüst bilim insanları gerçek vaka ve yaşamını yitiren insan sayısının resmi rakamların çok üzerinde olduğu görüşündeler. DSÖ de 700 milyondan fazla insanın salgına yakalandığını tahmin ettiklerini duyurmuştu. Türkiye’deki bilim insanları da gerçek vaka sayısının açıklananlardan en az on kat fazla olduğunu söylüyorlar.

Vaka sayısının dünya ölçüsünde kış-bahar aylarını geride bıraktığı gerçeği hükümetler tarafından da kabul ediliyor ve bir takım “önlemler” alınıyor. Ama bu önlemler yalnızca salgının hızını kesmek için. Silah sektörü başta olmak üzere zorunlu olmayan sektörlerde üretim çarkları dönmeye devam ediyor. Başta AVM’ler olmak üzere ticarete hiçbir sınırlama yok. Zorunlu olmayan sektörlerde üretime ara verilerek, insanların günlük gereksinimlerinin toplumun sırtından biriktirilen zenginliklerden ve fonlardan karşılanmasına karşı çıkan hükümetler, bu durumu “toplumun kapanması” olarak sunuyorlar. Tam bir riyakarlıkla “Hayat eve sığar” diyerek, evinde ekmeği olmayan, elektriği kesilen yoksul insanlarla alay ediyorlar.

Salgının ilk aylarında sağcı ve fa-

Ya barbarlık içerisinde çöküş ya sosyalizm! Pandemi süreci, insanlığın bu ikileme karşı karşıya olduğunu itirazsız bir şekilde doğrulanmasıdır.

şist hükümetlerin başını çektiği sürü bağışıklığı uygulamasına karşı toplumlardan yükselen tepkileri de dikkate almak zorunda kalan liberal “demokratik” hükümetler, daha sonra tedricen bu uygulamalara geçtiler. Sürü bağışıklığı ilk İngiltere’de gündeme gelmiş, artan vaka sayısı, ölümler ve başbakan Johnson’un virüs kapmasının etkisiyle geri adım atmak zorunda kalmışlardı. Ama kapitalizmin çarklarının dönebilmesi için, “toplumun kapanmaması” adına “sürü bağışıklığı” politikası açıkça formüle edilmeden uygulamaya konuldu.

Covid-19 virüsünün genç insanlar için de ölümcül olabildiğini açıklayan DSÖ Genel Direktörü, “*Tam olarak anlayamadığımız tehlikeli bir virüsün serbestçe dolaşmasına izin vermek, basit bir şekilde ahlak dışıdır. Bu bir seçenek değildir. Ancak pek çok seçeneğimiz var. Ülkelere bulaşmayı kontrol etmek ve hayat kurtarmak için yapabileceği ve yaptığı birçok şey var. Bu, virüsün serbestçe dolaşmasına izin vermek ile toplumlarımızı kapatmak arasında bir seçim değil*” diyor.

Kapitalist sistemin mabedi, toplu kıyım teori ve pratiğinin başını çekiyor. 14 Ekim tarihli *Newsweek*’de, Trump yönetiminden iki yetkilinin, “Beyaz Saray’ın Great Barrington Deklarasyonu’nu desteklediğini” söylediği haberi yer aldı.

“Great Barrington Deklarasyonu”, kapitalist tekellerin “düşünce kuruluşu” olan Amerikan Ekonomik Araştırma Enstitüsü’nün (AIER) düzenlediği bir toplantının ardından piyasaya sürüldü. Hükümetlerden, “doğal enfeksiyon yoluyla virüse karşı bağışıklık geliştirmeleri”, evde çalışmaya son vermeleri ve virüsün yayılabileceği kitlesel etkinlikleri teşvik etmeleri istendi. Trump ve Bolsonaro da çağrısını yaptıkları yürüyüşlerle buna çoktandır destek veriyorlar. “Komplo teorisi-coronavirus” yürüyüş ve mitinglerinde fabrikalar ve okullarda virüsün yayılması savunuluyor. *Washington Post*’un bir Beyaz Saray yetkilisinden aktardığı, “Plan (Great Barrington Deklarasyonu), aylardır başkanın politikası olan şeyi onaylıyor” sözleri, bu gerçeğin altını çiziyor.

Covid-19 en çok yaşlılar ve kronik

hastalar için ölüm riskini artırsa da, virüsün her yaşta insanı etkilediği, öldürdüğü ve kapsamı henüz tam bilinmeyen kalıcı hasarlar bıraktığı bilim insanlarının ortak görüşüdür. Saygın bilim insanları “sürü bağışıklığı” politikasını ahlak dışı olarak değerlendiriyorlar.

DSÖ Genel Direktörü, “*Sürü bağışıklığı, insanları bir virüsten koruyarak sağlanır, onları virüse maruz bırakarak değil. Halk sağlığı tarihinde bırakın bir pandemiye, bir salgına yanıt verecek bir strateji olarak sürü bağışıklığı asla kullanılmadı*” diyor. Yanı sıra, “*Örneğin, kızamığa karşı sürü bağışıklığı, nüfusun yaklaşık yüzde 95’inin aşılmasını gerektirir*”, “*Ayrıca Covid-19 bulaşmış kişilerin, ikinci kez virüsü kapmasına dair bazı örnekler de var. Bu nedenle, virüsün kontrolsüz bir şekilde dolaşmasına izin vermek, gereksiz enfeksiyonlara, acı çekmeye ve ölüme izin vermek anlamına gelir*” uyarısında bulunuyor.

Bilimsel gelişme, teknolojik üstünlük ve sahip olduğu maddi zenginliklerle övünen ancak bunları insanların hizmetine sunmak yerine insanlığa ölüm kusan

savaşlara akıtan ABD’de, ismi açıklanmayan bir yetkilinin şu sözleri medyada yer aldı: “200 bin kişinin öldüğünü herkes biliyor. Bu son derece ciddi ve trajik. Ama öte yandan, toplumun felç olması gerektiğini düşünmüyorum ve insanları evlerine kapatmanın zararlarını biliyoruz.”

Yeni yüzbinlerin ölüme sürülmesi demek olan, “Toplumun (yani kapitalist üretim ve ticaretin) felç olması gerektiğini düşünmüyorum” sözleri, kapitalizmin insanlık dışı karakterini ve ahlakını tüm çıplaklığıyla ortaya seriyor.

Mart ayı sonunda Almanya’da “kurtarma fonu”, AB’de ise “korona fonu” üzerinden trilyon dolarlar kapitalist tekelin kasasına aktarılmıştı. Ancak “istihdamın korunması” propagandasının bir yalan olduğu çok geçmeden açığa çıktı. Yaz aylarıyla birlikte Avrupa’da işten atma dalgası başladı. Geniş emekçi yığınlar yoksulluk ve sefaletle mahkûm edildiler.

Pandemi bahane edilerek yürüyüşler, mitingler, grevler yasaklandı. Ancak askeri tatbikatlar, savaşlar, silah satışları dur durak tanımıyor. AKP-MHP rejimi de AKP etkinlikleri dışındaki toplantı, yürüyüş, miting, grev ve basın açıklamalarını, meslek örgütlerinin kongre yapmalarını bile yasaklıyor.

YA BARBARLIK YA SOSYALİZM!

Bir yıla yakın bir zamandır yayılmasını sürdüren pandemiye karşı sermaye devletlerinin neyi ne kadar ve hangi sınıf için yapacağı test edilerek açığa çıkmış bulunuyor. Sermaye hükümetleri, başlangıçta gönülsüzce ve tedarik zincirlerinde yaşanan kırılmaların da zorlamasıyla yarım yamalak uyguladıkları üretimdeki sınırlamaya bir süre sonra son verdiler. Kapitalist tekel, korona fonlarından aldıkları trilyon dolarları kasalarına indirdikten sonra işten atma saldırılarını yaşama geçirdiler. Ve bugün sermaye hükümetleri, salgın her geçen gün daha hızlı yayıldığı ve yeniden ağır bir yıkım yaşanmaya başladığı halde, köklü önlemlerden almak uzak duruyorlar.

İşçi sınıfı, emekçiler, gençlik ve kadın hareketleri ancak ortak bir mücadele cephesi yaratarak bu saldırganlığa karşı durabilirler. Eğer işçi sınıfı ve emekçilerin ürettiği maddi zenginlikler ve bilimsel-teknolojik olanaklar bir avuç sömürge asalağın elinden sökülüp alınmaz, emekçileri “sürü” olarak gütmelerinin önüne geçilemezse, insanlık yeni bir barbarlığa sürüklenecektir. Ya barbarlık içerisinde çöküş ya sosyalizm! Pandemi süreci, insanlığın bu ikileme karşısında karşı karşıya olduğunun itirazsız bir şekilde doğrulanmasıdır.

Eğitimin yükü de kadınlara

Sadece eğitim alanında yaşanan bu tablo bile salgınla birlikte artan fırsat eşitsizliğini, kadınların ve kız çocuklarının toplumdaki yerini ve ezilmişliğini gösteriyor.

Mart ayında yayılan korona salgını gerekçesiyle daha yoğun başvuru alan ücretsiz izin, kısa çalışma, evden çalışma gibi çalışma modelleri en çok kadın emekçileri etkiledi. İlk elden işten ayrılmak zorunda kalan ya da ücretsiz izne gönderilenler kadınlar oldular. Sokağa çıkma kısıtlamaları, salgına karşı alınabilecek en önemli tedbirin hijyene/temizliğe dikkat etmek ve sağlıklı beslenme koşulları olduğunun ilan edilmesi kadının yükünü bir kez daha arttırdı. Çocuk-yaşlı bakımı, ev içi emeğin yoğunlaşması, ev içi şiddet ve mobbingin artmasıyla kadınlar için salgın dönemi çekilmez hale geldi. Tüm bunlara şimdi eğitim yükü de eklendi.

Pandemi sürecinin en yakıcı sorunlarından biri eğitimidir. Eğitime ara verilmesi ve uzaktan eğitim 16 milyon 529 bin 169 öğrenciyi (3 milyon 777 bin 114’ü yükseköğretimde) ve ailelerini, özellikle de kadınları etkiledi. Sorun kreşleri, çocuk-bebek bakım evlerini ve ana sınıflarını da kapsıyor. Çalışan kadınlar bu sorunlar nedeniyle işten ayrılmak ya da ücretsiz izin talep etmek zorunda kaldılar.

Bu arada üniversite öğrencileri

mecburen ailelerinin yanına döndüler. İlk-orta-lise çağlarındaki öğrenciler EBA sistemi ile uzaktan eğitime başladılar. Çocukların bilgisayar başında ders takibini yapmak, ödevleri yapmak-kontrol etmek ise kadınlara düştü. Altyapı yetersizliği, teknik olanaklardan yoksunluk eğitime erişebilmeyi zorlaştırdı. Şimdi okul öncesi eğitim ve ilköğretim 2 gün yüz yüze eğitime başladı. Servis imkanlarının kıtlığı ve artan servis ücretleri nedeniyle okula gidiş-gelişlerde sorunlar yaşanmaya başladı. Özel okul ve kreşlerde fiziki mesafeye uygun, yüksek önlemlerle eğitime ve bakıma devam edilirken, devlet okullarında bu olanaklar sağlanmadı. Hem salgından hem de asgari olanaklardan yoksun olan çocuklar okullara gidemez oldular.

Salgın döneminde sınıfsal eşitsizliklere, toplumsal cinsiyet rollerindeki ayrımlar da eklendi. Bu durum kız çocuklarının eğitime ara vermelerini, keza erken yaşta evlenmeleri arttıracığı gibi, erkek çocuklarının da üretim sürecine katılmalarını hızlandıracaktır. Daha önce yaşanan salgınlarda (Ebola, SARS vs.) yapılan araştırmalar bu riskin korona pandemisi sürecinde de yaşanabile-

ceğini gösteriyor.

Toplumsal cinsiyet rollerindeki eşitsizlik dijital okur-yazarlıkta da kendini gösterdi. Kadınlar erkeklere oranla daha az teknolojik imkana sahip olurken, teknolojiye ilk elden erkeklerin ulaşıyor olmaları hem eğitim hem de toplumsal yaşamda kadına ve kız çocuklarına daha fazla dezavantaj getiriyor.

Sadece eğitim alanında yaşanan bu tablo bile salgınla birlikte artan fırsat eşitsizliğini, kadınların ve kız çocuklarının toplumdaki yerini ve ezilmişliğini gösteriyor. Sınıfsal ayrımlar derinleşirken, pandemiye fırsata çeviren sermaye iktidarı, tüm yükü emekçilerin sırtına yükledi.

Sermayedarların vergi borçları silindi, eğitime ayrılması gereken bütçe Diyanet’e aktarıldı. Yüzüne bakılmayan eğitim-öğretimle gençler geleceksizleştirildi. Çocuk eğitimi ve bakımı ile ilgili yükler kadınların omuzlarına daha fazla yüklendi.

Salgınla birlikte çürümüşlüğü ve sürdürülemez olduğu bir kez daha anlaşılan bu sistemi yıkmak ve yerine insanca yaşanabilecek bir dünya yaratmak için birlik olmaktan başka seçenek yok.

Pendik ve Kartal'dan emekçi kadınlar Kızıl Bayrak'a yazdı...

Pandeminin faturası kadınlara

GELİRİ DÜŞÜK BİR YAŞLI OLMANIN BÜTÜN SORUNLARINI YAŞADIM

Pandemi yayılmaya başladığında evlere kapandık, dışarı çıkamadık. Salgında bunun yapılması gerekir. Fakat ben şunu far kettim ki, bizleri asıl evlere kapatan en büyük salgın; hayat pahalılığı, geçim derdi. Mesela ben ihtiyaç dahi olsa marketlere, pazarlara gidemiyorum. Ücretlerimiz yerinde sayarken her şeye zam geldi. Bir emekli maaşım var, oğlum destek olmazsa yaşamak neredeyse mümkün değil.

Pandemi de yaşım gereği belirli saatlerde dışarı çıkabildim. Oğlum çalışıyor ve geç saatlerde eve döndüğü için evin ihtiyaçlarını almak ve çözmek bana düşüyor. Dışarıda işim uzadığında, bana verilen saat uygulamasını aştığımda otobüslere binemedim. Bana tanınan ücretsiz ulaşım kartını kullanamadım, yol parasını cebimden ödedim.

Yaşadığım bir başka sorun ise -maalesef bu yaşimde çalışmak zorunda kalabiliyorum- pandemi öncesi çocuk bakıyordum. Salgın nedeniyle bu işi bırakmak zorunda kaldım.

Bir de bu süreçte hastanelere gide-medim, tedavi olamadım. İlaçlarımı eczanelerden parayla almak zorunda kaldım. Bu da zaten sınırlı olan bütçemizi sarsıyor. Salgında 1500 TL'lik bir maaşa mahkum edilmenin, yaşlı olmanın bütün sorunlarını yaşadım.

PENDİK'TEN EMEKÇİ BİR KADIN

***

EVDEKİ İŞLER AĞIRLAŞMIŞKEN KADINLAR FİZİKSEL, PSİKOLOJİK ŞİDDETE MARUZ BIRAKILDI

Pandemi döneminde pek çok sorun yaşadığım gibi, çevremdeki insanların da pek çok sıkıntılar çektiğine tanık oldum. Evlere kapanmak zorunda kaldık. İşsizlik arttı. Gelirimiz sürekli kısıtlandı. Alım gücümüz düştü. Sinir katsayımız yükseldi. Evin içerisinde kadınlara ayrıca bir yük bindirildi; daha fazla temizlik, daha fazla yemek, daha fazla bakım... Tabii bu iş yükünün yarattığı şiddete bir de evde kalanlar tarafından maruz kalınan şiddet eklendi.

Mesela işsiz kalan erkekler, ücretsiz izne gönderilenler, maaşını doğru dürüst alamayanlar bunalıma girdi. İhtiyaçları

karşılama ve bunun yarattığı stresin kurbanı evdeki kadınlar oldu. Kadının stresi artmışken, evdeki işler ağırlaştıkça bir de fiziksel, psikolojik şiddete maruz bırakıldı.

Salgının hayatımızda yarattığı sorunlara bir başka örnek vermek istiyorum. Okulların kapalı olması ve çocukların tüm gün evlerde olması çalışan kadınlar için büyük soruna dönüştü. Kızım bu yüzden işten ayrılmak zorunda kaldı. Salgın, sorunlar yumağını büyüttü ama şu an toplumda korku baskın. Artık birliğimizi alttan alta örmeliyiz.

KARTAL'DAN ESKİ BİR PETROKİMYA İŞÇİSİ

***

BU FIRSATÇILIĞA HEP BİRLİKTE KARŞI ÇIKILMALI

Salgında oğlum çalışamadı. Bir maaşın eksilmesiyle alım gücümüz düştü. Kızım, bu süreçte evden çalıştı. Bu çalışmanın kızıma da bizlere de zararı çok. Kullanılan internet, elektrik, su, yemek bunları biz ödedik. Kızım çalıştığı zaman yemek kartı alıyordu, şimdi o da yok ama ben evde daha fazla yemek pişiriyorum. Hem kızımın hakları gasp edildi, hem de evdeki işlerim arttı. Pandemide zaten bir kesimi evlere gönderdiler. Çalışan emekçilerin ise haklarını azalttılar. Kadınlar da evlerde daha fazla çalışmak zorunda bırakıldı. Bu fırsatçılığa hep birlikte karşı çıkılmalı.

KARTAL'DAN EMEKÇİ BİR KADIN

***

DEVLET HEP BİZİM SIRTIMIZDA

Devlet pandemiyle mücadele etmiyor, önlem almıyor. Salgını insanların üzerine yıkıyor. Bu nedenle ben çocuğumun okula gitmesinden yana değilim. Kızım dördüncü sınıf öğrencisi. Okulda sağlığının riske gireceğini düşünüyorum. Halbuki çocukların eğitiminin sağlıklı bir şekilde devam etmesi için çok daha sağlam tedbirler alınmalı.

Aslına bakarsanız evde süren eğitimin sıkıntıları da, masrafı da çoktur. Çocuğumuz eğitiminden geri kalmasın diye bilgisayar aldık, borcunu ödüyoruz. İnternet bağlattık; her ay faturasını ödemek durumundayız. Bunlar için elektrik kullanıyoruz, elektriğe zam geldi. Açıkçası masraflarımız arttı. Devlet hiçbir şey sağlamıyor. Kiradayız ve asgari ücretle geçiniyoruz. Salgın zamanında eğitim adına her şey biz ailelerin üzerine yıkılıyor.

Salgın öncesi eğitim döneminde de bizlere sürekli olarak masraflar çıkarılıyordu. Devlet ödenek vermediği için okul temizliğine katkı parası vermek, resmi törenlerde kıyafet, okula peçete, kağıt vb. almak durumunda kalıyorduk. Mesele törenlerde, on dakikalık gösteriler için kıyafet almak zorunda kalıyorduk.

Çocuğumu okula göndermeyi istemememin bir diğer sebebi de okulumuz depremde hasar gördü; fakat buna rağmen okul binasıyla ilgili hiç bir çalışma yapılmadı. Bu, okul yönetiminin gündeminde bile değil. Milli Eğitim Bakanlı-

ğının da umurunda değil.

Salgında da, sağlıklı zamanda da çocuklarımızın canı önemsenmiyor. Devlet, hastalıkta ve sağlıkta hep bizim sırtımızda.

PENDİK'TEN EMEKÇİ BİR KADIN

***

NASIL BİR EĞİTİM İSTERİM?

Ben dördüncü sınıf öğrencisiyim. Yüz yüze eğitimin olmasını istiyorum; çünkü arkadaşlarımı çok özledim. Onlarla yan yana olmak istiyorum. Eğitim demek, arkadaşlarım da demek. İnternet üzerinden eğitim biraz sıkıcı oluyor. Ama internetin olması ve öğretmenimle birebir konuşmak çok güzel. Bence eğitim hem yüz yüze hem de internetle birlikte yapılmalı. Teneffüsler kalabalık olsun, arkadaşlarımızla yan yana olalım ama sınıflar çok kalabalık olmasın. Öğretmenlerimiz tek tek sorularımıza yanıt versin. İnternet ve tabletlerimiz olsun. Böyle bir eğitim istiyorum.

PENDİK'TEN 4. SINIF ÖĞRENCİSİ

***

BU SİSTEMDE HEM SAĞLIKTAN HEM EĞİTİMDEN YOKSUN KALİYORUZ

Okullar açıldı. İçim elvermese de çocuğumu göndermek zorunda kaldım. Arkadaşlarıyla bir araya gelmek istiyorum. Salgın sürecinde mahallede sınırlı sayıda çocukla bir araya geldiler. Kendi yaşlarıyla olmak istiyorum.

Evde eğitimde ben yetemiyorum, sıkıntı yaşıyorum. Eğitimden geri kalmasın diye tablet almak zorunda kaldık ve kızım tableti eğitim dışı amaçlar için daha fazla kullanıyor. Ben de disiplin sağlamakta güçlük çekiyorum. Ayrıca evde yapmam gereken temizlik, yemek vb. işler, kızımı takip etmeme engel oluyor. Bütün bunlar nedeniyle kızımı okula göndermek zorunda kaldım. Okul alışverişi oldukça pahalıya denk geldi. Normal okul alışverişine, fiyatları oldukça artırılan temizlik malzemeleri eklendi.

Kızımın okula gittiği ilk günün sonunda, nasıl geçtiğini merak ettim. Okul dönüşü kurduğu ilk cümle "Anne, okuldan 20 tl istiyorlar." oldu. Böyle bir eğitim sistemi istemiyoruz. Bu sistemde hem sağlıktan hem eğitimden yoksun kalıyoruz.

PENDİK'TEN EMEKÇİ BİR KADIN

Üniversitelerde 'eğitim kaosu' devam ediyor

2020 eğitim-öğretim yılı tüm kademelerde başladı. Mart ayından beri örgün eğitime ara veren eğitim kurumları yeni döneme de ciddi altyapı eksiklikleri ile girdi. İlk ve ortaöğretim düzeyindeki öğrenciler için örgün-online eğitim karma bir şekilde devam ederken, üniversitelerin tamamı bu dönemde online eğitim ile geçiyor. Salgın öncesinde eğitim sisteminde yaşanan sorunlar, salgınla birlikte farklı bir boyut kazandı, daha da derinleşti. Eğitime erişim, yeni dönemde başlı başına bir sorun olarak öne çıktı.

Salgın başladığında sermaye için kurtarıcı paketler açıklanırken, eğitim alanına dönük hiç bir önlem alınmadı, ayrı bir bütçe ayrılmadı. Çocuk ve gençlerin eğitimi, işçi ve emekçilerin bütçelerine bırakılarak "paran kadar eğitim" anlayışı fiilen egemen kılındı. Bu tablo yeni dönemde de aynı pervasızlıkla devam ediyor. Paralı eğitim uygulamaları, yoksul işçi ve emekçi çocuklarını eğitim kurumlarından her geçen gün daha da uzaklaştırıyor. Pandemi öncesi Milli Eğitim Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre yalnızca 2015-2019 yılları arasında üniversite eğitimini bırakanların(kaydını sil-

diren, donduran) sayısı, 1 milyon 115 bin 538'e ulaştı. 2019 yılına ait bu oran diğer yıllara göre %92 artış gösteriyor. Bu verilerin yalnızca kayıt altına alınan rakamlar olduğunu dikkate alırsak, gerçek tablonun daha ağır olduğunu öngörmemiz zor olmaz. Bu tabloya pandeminin sonuçları ise henüz eklenmiş değil.

Mart ayından bu yana uzaktan eğitim veren üniversitelerde yaşanan sorunlar ise olduğu gibi devam ediyor. Online eğitime geçildiği ilk hafta Yıldız Teknik Üniversitesi, ODTÜ, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Ankara Üniversitesi gibi en köklü üniversitelerde dahi ciddi sorunlar yaşanmıştı. Teknoloji üretmekle övünen pek çok köklü teknik üniversite başta olmak üzere bu üniversitelerde online eğitim sistemleri çökmüş, eğitim devam edememişti. Üstelik bu altyapı sorunlarına bir de, yüzbinlerce öğrencinin internet ve teknik ekipman (bilgisayar, tablet vb.) eksiklikleri nedeniyle eğitime erişememesi eklenmişti.

YÖK, altından kalkamadığı bu süreçte üniversitelere gönderdiği genelge ile 2019-2020 yılı bahar dönemi için, isteyen öğrencilerin kaydını dondurabilece-

ğini belirtti. Genelge, sermaye devletinin eğitim hakkının kullanılmasından çok sorumluluğu üzerinden atma derdinde olduğunu gözler önüne serdi. Genelgenin yalnızca bahar dönemini kapsayacağı söylene de, 2020-2021 yılı güz dönemini de kapsadı. Bu durum ise adeta üniversitelerin yönetimi için fırsat haline geldi. Eğitime erişemeyen öğrencilere "isterseniz kaydınızı dondurun" pişkinliği "çözüm" diye dayatılıyor.

Bu durumun bir örneği de, Türkiye'nin en köklü üniversitelerinden biri olan Ortadoğu Teknik Üniversitesi(ODTÜ) yaşanıyor. Elektrik-Elektronik Mühendisliği bölümünde bir ders için öğrencilere gönderilen "sınav kuralları rehberinde" öğrencilerin bilgisayar, kamera, yeterli hızda internet bağlantısına sahip olmasının beklendiği, eksikliklerin bölüm başkanlığı tarafından "mümkünse" tamamlanabileceği, mümkün değilse öğrencilerin 'kayıt dondurma hakkı' olduğu belirtiliyor. Üniversitenin sorumluluğu kendi üstünden atıp öğrenciye yüklemeye çalıştığı bu uygulamanın ODTÜ ile sınırlı kalmayacağı açık. Önümüzdeki günlerde bu uygulamalara yenileri de

eklenecek.

Üniversitelerde online eğitim gibi, belli bir bütçe ile çözülebilecek altyapı sorunları yerli yerinde dururken, sermaye devletinin şefi T. Erdoğan, üniversiteleri örgün eğitime de açmayı düşündüklerini açıkladı. Henüz üniversitelilere internet ve gereken teknik donanım için bir adım atılmazken, 8 milyon üniversitelinin salgın koşullarında hangi önlemler ile örgün eğitime devam edecekleri ise büyük bir tartışma konusu. Sermaye düzeninin her alanda olduğu gibi eğitimde de "yaptım oldu" anlayışı, milyonlarca gencin geleceğini karanlığa mahkum etmek istiyor.

Eğitimin bir meta haline dönüştürüldüğü kapitalist sistem devam ettikçe, eğitim hakkının gaspı da devam edecektir. Kapitalizm, şimdi pandemi krizinde, yarın ise bir başka krizde, hiç bir zaman işçi sınıfının geleceğini düşünmeyecektir. Eğitim hakkını da sermayenin çıkarları doğrultusunda ele alacaktır. Bütün bunlara karşı, geleceğimizi ellerimize almak, birliklerimizi güçlendirerek mücadeleye hazırlanmak zorundayız.

İ. Y. GÜN

DGB'den etkinlik: "Eğitim ve sağlık hakkımızdan vazgeçmiyoruz!"

İstanbul Devrimci Gençlik Birliği'nin bir süredir çalışmalarını yürüttüğü "Eğitim hakkımızdan ve sağlık hakkımızdan vazgeçmiyoruz!" şiarlı etkinlik 18 Ekim'de gerçekleştirildi.

Buluşmada ilk olarak pandemi sürecinde eğitim tablosuna dair bir konuşma yapıldı. Pandemi sürecinde eğitim tablosuna dair konuşmanın ardından söz, yetki, karar hakkına dair bir konuşma gerçekleşti. Pandemi sürecinin en başından itibaren gençliğin, yaşadığı sorunlar karşısında sosyal medya üzerinden sesini duyurmaya çalıştığı, sosyal medya aracılığı ile tepki gösterdikleri ifade edildi. Bu ihtiyacın eğitimin temel bileşenlerinin söz, yetki, karar gibi mekanizmalardan uzak tutulmasından kaynaklandığı vurgulandı. Üniversitelerin sermayenin arka bahçeleri haline geldiği üzerine konuşuldu.

Söz, yetki, karar kapsamında gençlik hareketi tarihinden Fikir Kulüpleri Fede-

rasyonu deneyiminden örnekler verildi. Üniversitelerdeki Öğrenci Temsilcileri Konseyi'nin (ÖTK) gereğince işletilmediği, devlet tarafından içinin boşaltıldığı belirtildi ve bundan kaynaklı üniversitelerde fiili meclislerin önemi üzerine konuşuldu. Eğitim Sen ve TTB gibi meslek örgütü ve odaların da bu süreçte söz, yetki, karar mekanizmalarında doğrudan olması gerektiği ama iktidarın işine gelmediği her durumda bu meslek odalarını hedef gösterdiği vurgulandı.

Ardından eğitim ve sağlık hakkına dair gerçekleştirilen bir başka konuşmada topluma "ya eğitim ya da sağlık" arasında bir seçim yapmanın dayatıldığı ifade edildi. Ne eğitim hakkından ne de sağlık hakkından vazgeçilebileceği, bu iki hakkın birbirinin yerine tercih edilemeyeceği anlatıldı.

Sorunları tartışmanın yanı sıra önemli olanın bu sorunlara dair neler yapmak gerektiğini belirlemek ve hare-

kete geçmek olduğu üzerinde duruldu. Sağlık alanında yapılabilecekler dair iki deneyim olarak Sovyetler Birliği ve Küba'dan örnekler verildi. Hastalıklara dair 'önleyici' sağlık hizmetlerinin hayata geçirildiği, sermayedarların değil, toplumun yararının gözetildiği anlatıldı. Sorunların çözümünde örgütlü hareket edildiği ifade edilerek, örgütlenmenin, birlikte hareket etmenin önemine değinildi. Gençlik olarak geleceğe dair birlikte düşünüp, karar vermek, okullarda, bulunulan her alanda oluşturulan meclislerde bir araya gelmek gerektiğinin altı çizildi.

Katılımcıların söz almasıyla canlı bir sohbet biçiminde devam eden etkinlikte, '80 sonrası neoliberal politikalarla birlikte ticari eğitimin önünün açıldığı, bununla birlikte eğitim gibi temel bir ihtiyacın alınıp satılabilen bir meta haline getirildiği ifade edildi. Diğer yandan internete erişmek için Maraş'ta çıktığı te-

pede kalp krizi geçirip yaşamını yitiren öğretmen, internete ulaşmak için çıktığı çatıdan düşerek yaşamını yitiren Çınar Mert örnekleri verilerek, artık eğitim haberlerinin yanına ölüm haberlerinin de eklendiği ifade edildi.

Ayrıca, eğitimin üretim ilişkilerine bağlı olarak doğrudan sermayenin çıkarlarına göre şekillendiği üzerine konuşuldu. İlkokullarda yüz yüze eğitime başlanmasının, üniversitelerde başlanmamasının nedenlerinden en önemlisinin, ilkokul çağındaki çocukların evde kaldıkları oranda tüm sorumluluklarının ailelerinin üzerine kaldığı, bundan ötürü ebeveylelerin çalışmasına engel olduğu üzerine tartışıldı. Salgın tehlikesinin olduğu bir süreçte okulların açılmasıyla ilgili kararın, toplumun sağlığı gözetilmeden, üretimin ve sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda belirlendiği vurgulandı. Son olarak, tüm tartışmalar ışığında birlikteliğin, mücadelenin ve örgütlenmenin önemi vurgulanarak, bulunulan her alanda meclislerin kurulması ve büyütülmesi gerektiği ifade edildi.

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

Önlemler alınmıyor...

Eğitim ve sağlık hakkımız tehlikede!

Anaokulları ve 1. sınıflar için 21 Eylül'de; 2, 3, 4, 8 ve 12. sınıflarda ise 12 Ekim'de yüz yüze eğitime geçildi. Pandemi sürecinin başından beri MEB ve sermaye devletinin yetkilileri, Eğitim-Sen'in ve sağlık alanındaki meslek odalarının yaptığı çağrılara kulak asmayarak, okulları yüz yüze eğitime açtılar. Alınmayan önlemler ise salgının okullar aracılığı ile yayılmasına neden oldu. 12 Ekim'de yüz yüze eğitime geçen okullardan Covid-19'a yakalanan öğretmen ve öğrenci haberleri gelmeye devam ediyor. Covid-19 tespit edilen okullarda yüzlerce öğrencinin karantinaya alındığı da basına yansıyan ilk haberler arasındaydı.

Okullarda yüz yüze eğitime geçilmeden önce gerek Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk gerekse de sermayenin diktatörü Tayyip Erdoğan, salgına karşı okullarda gerekli önlemlerin alındığından dem vurdular. Maske, mesafe, dezenfektan ve ateş ölçüm cihazları ile okullarda salgının kontrol altına alınacağını ifade ettiler. Oysa Samsun'un İlkadım ilçesinde dört öğrenci ve iki öğretmende covid-19 tespit edilmesi, 240 öğrencinin karantinaya alınması; Çanakkale'de iki okulda Covid-19 tespit edilmesi ve 30 yakın öğrencinin karantinada olması; Ordu Fatsa'da bir öğretmen ve öğrencide koronavirus tespit edildikten sonra 30 öğrencinin karantinaya alınması AKP iktidarını peşinen yalanladı. Selçuk ve Erdoğan'ın bahset-

tikleri önlemlerin göstermelik olduğu ve okullardaki salgını kontrol altına alamadıkları gerçeği bütün açıklığı ile gözler önüne serildi.

Pandemi sürecinin başından bu yana öğrencilere, öğretmenlere ve eğitimin diğer bileşenlerine hiçbir şey sorulmadan, onların onayı alınmadan hareket edildi. Sermayedarların kâr sağlayabileceği şekilde kararlar alındı. Devlet okullarındaki kalabalık sınıflara herhangi bir çare bulunmadı. Bunların yanı sıra temizlik ve maske gibi ihtiyaçların karşılanamaması salgının yayılmasına adeta davetiye çıkardı. Para ile eğitim veren özel okullarda önlemler alınarak eğitim hakkının sunulması, devlet ve köy okullarında ise hem eğitim hem de sağlık hakkının hiçe sayılması, eğitimdeki fırsat eşitsizliğinin ulaştığı boyutlara da bir kez daha ayna tuttu.

Sermaye iktidarı salgının okullarda yayılmaması konusunda hiçbir çaba harcamadığını göstermiştir. Eğitime ve sağlığa ayrılması gereken bütçelerin savaşa sanayisine, lükse-şatafata harcanmaktadır. Eğitim için ayrılan miktar ise dindar, sorgulamayan, itaatkar bir nesil yetiştirmek için dinci-gericiliğin hizmetine sunulmaktadır. İktidar temsilcilerinin, salgın sürecinde eğitime ve sağlığa bütçe ayırmamaları, okullarda önlemler alınmaması, yine okullarda tespit edilen yaygın Covid-19 vakaları ise önümüzdeki günlerde eğitimin tüm bileşenleri için

eğitim ve sağlık hakkının daha da büyük bir tehditle karşı karşıya olduğunun kanıtlarıdır.

Oysa eğitime ve sağlığa ayrılacak bütçeler ile bu süreçte verilecek eğitim sırasında salgın kontrol altında alınabilir. Yapılacak yeni eğitim birimleri, özel okullardaki dersliklerin parasız şekilde öğrencilere açılması, eğitim bileşenlerinin barınma, ulaşım, beslenme gibi ihtiyaçlarının karşılanması ve eğitimin ulaşılabilir, nitelikli bir hale getirilmesiyle bu süreçte yaşanan sorunlar çözülebilir. Fakat sermaye devleti bizlerin eğitim, sağlık ve yaşam hakkını önemsememektedir. Sermaye devletinin önemsemediği tek şey sermayedarların kârlarının daha da artması, kapitalist sistemin devam ettirilmesidir.

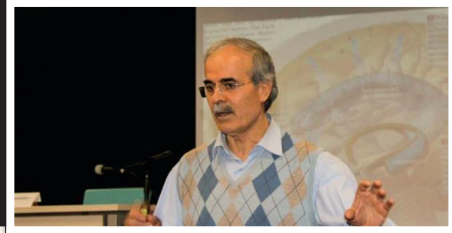
Sermayedarların kârları eğitim hakkımızdan da sağlımızdan da önemli değildir. Elbette gençlik olarak eğitim, sağlık ve yaşam hakkımızdan vazgeçmiyoruz. Eğitim, sağlık ve yaşam hakkımıza sahip çıkmak için mücadelemizi büyütelim!

Eğitim ulaşılabilir ve nitelikli hale getirilsin!

Yüz yüze eğitime geçilen okullarda göstermelik önlemler değil, salgını önleyecek önlemler alınsın!

Eğitim bileşenlerinin eğitim, sağlık ve yaşam hakkı gözetilsin!

K. SÖNMEZ

MEB seminerçisinin bilim düşmanlığı

Milli Eğitim Müdürlüklerinin öğrencilere seminer vermesi için okullara çağırdığı Yeni Akit yazarı Ali Erkan Kavaklı, eğitim müfredatı konusunda Cumhurbaşkanı Erdoğan'a tavsiyelerde bulundu. Kavaklı, "maddeci Aguste Comte, inkârcı Darwin, varoluşçu Jean Paul Sartre, din halkların afyonudur diyen Karl Marks" yerine okul kitaplarında Hacı Bayram Veli, Bediüzzaman, Ahmedî Hani ve Fuat Sezgin gibi isimlerin okutulmasını önerdi.

Dinci gerici Yeni Akit yazarı "Fen bilgisi, fizik, kimya, biyoloji, hayat bilgisi, coğrafya kitaplarında materyalist ve ateist bakış açısı ile yazdırılıyor. MEB bunu seyrediyor, düzeltmek için kılını kıpırdatmıyor" diyerek Yaratılış Kongresi'ne tebliğ sunan ilim insanların bütün evrenin Allah'ın eseri olduğunu savunan görüşlerine övgü yaptı.

"EVRİMCİ ANLAYIŞ ERDEMLİ VE KÂMİL İNSAN YETİŞTİREMEZ"

Eğitimde kalan son bilim kırıntılarının da yok edilmesini isteyen Kavaklı, dünya tarihine iz bırakan düşünürlerin müfredattan çıkarılmasını talep ederek yazısında şu ifadeleri kullandı:

"Maddeci Aguste Comte, inkârcı Darwin, varoluşçu Jan Paul Sartre, din halkların afyonudur diyen Karl Marks Batı kültürünün öncüleri, kurucuları ve mimarları. Kiliseyi ve dini düşman ilan ettiler. Seküler ve maddeci bir eğitim anlayışı geliştirdiler.

(...) Maddeci, inkârcı, din karşıtı, evrimci, sadece dünya hayatının imarını hedefleyen bir eğitim anlayışı erdemli ve kâmil insan yetiştiremez. Biz erdemli, olgun, kâmil insan yetiştiren medeniyetin çocuklarıyız. Yunus Emre, Mevlana, Hacı Bektaş Veli, Hacı Bayram Veli, İmam Gazali, İbn Sina, İbn Rüşd, İbn Haldun, Bediüzzaman, Ahmedî Hani, Prof. Fuat Sezgin bu medeniyetin evlatları. Kıtaları ve gönülleri fetheden medeniyetin evlatları, kendi kültür ve medeniyetini yeniden keşfetmeli, geçmişten ilham alarak geleceğin fethine çıkmalı. Yeni bir başlangıç için Vira Bismillah!.."

*Madenlerde katledilen, sakat bırakılan,
hakları ve gelecekleri gasp edilen
madenciler haykırıyor:*

Korkmuyoruz!

